विक्रीकर विभागातील कर सहायक, गट-२०१६
दि २८ ऑगस्ट, २०१६

A

2016

CODE : AO8

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
प्रश्नपुस्तिका BOOKLET NO.

मराठी, इंग्रजी, सामान्य ज्ञान, बुद्धिमत्ता चाचणी, मूलभूत गणितीय कौशल्य आणि पुस्तपालन व लेखाकर्म

वेळ : 2 (दोन) तास

एकूण प्रश्न : 200
एकूण गुण : 400

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 200 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत **न विसरता बॉलपेनने** लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक [| | | | | | |]
केंद्राची संकेताक्षरे — शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे **न विसरता नमूद करावा.**

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

(ब) **आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.**

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण **एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नाकडे वळावे.** अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही.

(7) **प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरापैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चार चुकीच्या उत्तरांसाठी एका प्रश्नाचे गुण वजा करण्यात येतील".**

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.
तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या शेवटच्या पृष्ठावर पहा

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

1. "तू जो कुडता मला दिला होतास, तो मी घातला आहे." - यातील गौण व मुख्य वाक्यांचे परस्पर रूपांतर केल्यास पुढीलपैकी कोणता पर्याय मिळेल?

(1) मी घातलेला कुडता, तू दिलेला आहेस.

(2) तू दिलेला कुडता मी घातला आहे.

(3) मी जो कुडता घातला आहे, तो तू मला दिला होतास.

(4) मी घातला आहे तो कुडता तू दिला आहेस.

---

2. 'सुवाच्य' याचा विरुद्धार्थी शब्द पुढीलपैकी कोणता नाही?

(1) गिचमिड (2) दुर्बोध (3) अवाचनीय (4) अर्वाच्य

---

3. 'ज्याच्या हाती ससा तो पारधी' - यामध्ये आलेली सर्वनामे कोणत्या प्रकारची आहेत?

(1) सामान्य (2) संबंधी व दर्शक (3) पुरुषवाचक व दर्शक (4) संबंधी व सामान्य

---

4. "वक्त्याच्या भाषणात तर्कसंगती आणि संदर्भ यांचा अभाव होता. मात्र अतिशय आवेशपूर्ण असे त्यांचे भाषण झाले. अध्यक्षांनी समारोप करताना 'यांच्या विद्वत्तेची मी काय पावती देणार?' असे उद्गार काढले."

यामधून त्यांनी काय सुचवले?

(1) वक्ते अतिशय विद्वान आहेत.

(2) त्यांच्या विद्वत्तेचे मोजमाप करणे कठीण आहे.

(3) भाषणातून विद्वत्तेचा अभाव श्रोत्यांना कळलाच आहे.

(4) मूल्यमापन करण्यास अध्यक्ष पात्र नाहीत.

---

5. 'भुंगा' या शब्दाला समानार्थी शब्द खालील पर्यायातून ओळखा.

(1) वसन (2) अरी (3) अली (4) तनुज

---

6. 'ऐकणे' या क्रियापदापासून कर्तृवाचक विशेषण घडवण्यासाठी कोणता प्रत्यय जोडावा लागेल?

(1) ऊ (2) रा (3) आ (4) णारा

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

7. 'विधिनिषेध नसणे' या वाक्प्रचाराचा अर्थ -

(1) काय करावे, काय करू नये याचा अजिबात विचार नसणे.

(2) कायद्याने प्रतिबंध नसणे.

(3) एखाद्या विधीस आडकाठी नसणे.

(4) कायद्यास प्रतिबंध नसणे.

---

8. सेलची जाहिरात वाचून हौसेने खरेदीला गेलेल्या रमाबाईंच्या गळ्यातली किमती माळ गर्दीत चोरीला गेली. बहिणीने विचारले - 'केवढ्याला झाली ही खरेदी ______'

- या वाक्यानंतर रिकाम्या जागी कोणते विरामचिन्ह येऊ शकते ?

(1) पूर्णविराम वा प्रश्नचिन्ह (2) प्रश्नचिन्ह वा उद्‌गारवाचक चिन्ह

(3) स्वल्पविराम वा पूर्णविराम (4) पूर्णविराम वा उद्‌गारवाचक चिन्ह

---

9. 'तुणतुणे वाजविणे' हा वाक्प्रचार पुढीलपैकी कोणत्या संदर्भात उपयोगात आणला जातो ?

(1) एखादी व्यक्ती महत्त्वाच्या कामात साथ करीत असेल तेव्हा

(2) एखादी व्यक्ती आपली आवडती गोष्ट श्रोते कंटाळले तरी वारंवार सांगत असेल तेव्हा

(3) एखादी गोष्ट जशीच्या तशी पुनरावृत्त होत असेल, त्यावेळी

(4) मोठ्या कामात आपला सहभाग असेल तेव्हा

---

10. 'आधणातले रडतात आणि सुपातले हसतात.' - म्हणजे काय ?

(1) प्रत्येकासोबत ज्याचे त्याचे दैव असते.

(2) आज सुखात आहेत, ते उद्या दु:खात पडणार हा सृष्टिनियम आहे.

(3) ओल्याबरोबर सुकेही जळते.

(4) हसणे रडणे प्रत्येकाच्या स्थितीवर अवलंबून असते.

---

11. 'उधारीचे पोते सवा हात रिते', ही म्हण काय सुचवते ?

(1) उधारी अंतिमत: नुकसानीत नेते.

(2) उधारीने भरपूर गोष्टी घेता येतात.

(3) उधारीची खरेदी ऐपत नसली तरी होऊ शकते.

(4) उधारीने मिळेल तेव्हा घ्यावे तेवढे थोडेच.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

12. 'सूज्ञास अधिक सांगणे न लगे.' - या विधानातील क्रियापदाचा प्रकार ओळखा.

(1) अनियमित (2) शक्य (3) प्रयोजक (4) भावकर्तृक क्रियापद

13. शुद्ध शब्द कोणता ?

(1) औद्योगीकरण (2) उद्योगिकरण (3) औद्योगिकरण (4) उद्योगीकरण

14. 'टिटवी देखील समुद्र आटवते.' - या म्हणीच्या विरुद्ध आशय सुचवणारी म्हण पुढीलपैकी कोणती ?

(1) थेंबे थेंबे तळे साचे (2) भित्यापाठी ब्रह्मराक्षस

(3) सरड्याची धाव कुंपणापर्यंत , (4) कोठे इंद्राचा ऐरावत कोठे श्यामभटाची तट्टाणी

15. पुढीलपैकी कोणत्या गटातील शब्द समानार्थी आहेत ?

(1) गिरी, पर्वत, नग (2) डोंगर, नभ, खग (3) नग, शिखर, खग (4) नभ, अद्रि, खग

16. ''वसंतरावांनी बँकेतली सगळी ठेव काढून दामदुपटीपेक्षा जास्तीची आश्वासने देणाऱ्या नव्या कंपनीत गुंतवली. पुढे ती कंपनीच बोगस निघाली आणि वसंतरावांचे होते नव्हते ते गेले. म्हणतात ना __________!''

– रिकाम्या जागी कोणती म्हण वापरता येईल ?

(1) असंगाशी संग आणि प्राणाशी गाठ (2) आधी बुद्धी जाते मग लक्ष्मी जाते

(3) जगी सर्वसुखी असा कोण आहे ? (4) धर्म करता कर्म उभे राहते

17. 'जनतेने त्यांना तिसऱ्यांदा निवडून दिले.' - या वाक्यातील प्रयोग ओळखा.

(1) कर्तरी (2) कर्मणी (3) भावे (4) कर्तृ-कर्म संकर

18. ''तुम्ही म्हणालात तर आम्ही देखील नाटकाला येऊ.'' - या वाक्यामध्ये कोणते अव्यय आले आहे ?

(1) क्रियाविशेषण अव्यय (2) साधित शब्दयोगी अव्यय

(3) शुद्ध शब्दयोगी अव्यय (4) केवलप्रयोगी अव्यय

19. 'ग्रह' या शब्दास पुढीलपैकी कोणकोणते अर्थ आहेत ?

(1) स्वीकार, सूर्यमालेतील गोल, समजूत (2) घर, स्वीकार, समजूत

(3) इमारत, समजूत, पृथ्वी (4) घर, सूर्यमालेतील गोल, स्वीकार

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

20. ''निदान कामाच्या पहिल्या दिवशी तो लवकर यावा.'' - हे कोणत्या प्रकारातील वाक्य आहे ?

(1) आज्ञार्थी (2) विध्यर्थी (3) उद्‌गारार्थी (4) संकेतार्थी

---

21. 'अर्धामुर्धा' हा शब्द पुढीलपैकी कोणत्या प्रकारातील आहे ?

(1) पूर्णाभ्यस्त (2) अंशाभ्यस्त (3) अनुकरणवाचक (4) सामासिक

---

22. ''तो मोठा मतलबी मनुष्य आहे. त्याच्या _________ हे चांगले!''

- रिकाम्या जागी पुढीलपैकी कोणता वाक्प्रचार योग्य ठरेल ?

(1) वाऱ्यावर सोडणे (2) वाटेस जाणे

(3) वाऱ्यास उभे न राहणे (4) वाटेस लावणे

---

23. 'उदार' या विशेषणापासून भाववाचक नाम घडविण्यासाठी कोणते प्रत्यय उपयोगात येतात ?

(1) य, ता (2) ई, त्व (3) ई, पणा (4) य, ई

---

24. 'दशभुजा' हा कोणत्या प्रकारचा समास आहे ?

(1) द्वंद्व (2) कर्मधारय (3) तत्पुरुष (4) बहुव्रीही

---

25. ''साने गुरुजी अतिशय संवेदनशील होते.'' – या वाक्याचे उद्‌गारार्थी वाक्यात रूपांतर पुढीलपैकी कोणते असेल ?

(1) किती संवेदनशील होते साने गुरुजी ! (2) साने गुरुजी खूपच संवेदनशील होते !

(3) साने गुरुजी अतिशय संवेदनशील होते ना ? (4) साने गुरुजी किती संवेदनशील होते ?

---

26. खालील म्हणीचा योग्य अर्थ सांगा.

'उथळ पाण्याला खळखळाट फार.'

(1) मूळातच काही नाही मग नसत्या उठाठेवी कशाला.

(2) अगदी छोटीसी धार पण धबधब्यासारखा आवाज.

(3) ज्या माणसाजवळ विद्वत्ता बेताचीच असते तो खूप बढाया मारतो.

(4) मूळातच पाण्याचा थेंब नाही तेथे पाण्याचा आवाज कोठून येणार ?

---

27. ''आर्थिक वाढ पाच टक्क्यांवरून आठ टक्क्यांवर नेण्यासंबंधी रघुराम राजन यांचे मत प्रतिकूल होते.''
- या वाक्याचे नकारार्थी वाक्यात रूपांतर करताना पुढीलपैकी कोणता पर्याय उपयोगात आणता येईल ?
(1) विरोधी (2) वेगळे (3) अनुकूल (4) भिन्न

28. 'पळणाऱ्यास एक वाट, शोधणाऱ्यास बारा वाटा' या म्हणीतून काय व्यक्त होते ?
(1) पळणाऱ्याच्या मर्यादा (2) चोरवाटेच्या मर्यादा
(3) शोधणाऱ्याचे सामर्थ्य (4) चोरीची सुलभता व शोधाची कठीणता

29. ''समारंभास नागरिक (मोठी संख्या) ने उपस्थित होते.'' - कंसातील शब्दांचे कोणते रूप येथे योग्य ठरेल ?
(1) मोठ्या संखे (2) मोठ्या संख्या (3) मोठी संख्या (4) मोठ्या संख्ये

30. पर्यायी उत्तरांतील 'नकारार्थी वाक्य' ओळखा.
(1) एकादशीची गर्दी फार मोठी असते (2) एकादशीची गर्दी ही लहानसहान नव्हे
(3) एकादशीची गर्दी केवढी आहे ही (4) एकादशीची केवढी आहे नाही गर्दी

31. ''सातपुडा परिसरात होळीच्या आठ दिवस आधी भोंगऱ्या बाजार भरतो.'' - या वाक्यातील उद्देश्य कोणते ?
(1) सातपुडा परिसर (2) होळी
(3) होळीच्या आठ दिवस आधी (4) भोंगऱ्या बाजार

32. 'तपोधाम' ही संधी पुढीलपैकी कोणत्या प्रकारे सोडवता येईल ?
(1) तप + धाम (2) तपः + धाम (3) तपो + धाम (4) तप + उधाम

33. पुढीलपैकी कोणत्या शब्दास विविध अर्थ नाहीत ?
(1) अर्थ (2) अर्क (3) अर्ध (4) अलंकार

34. ''माधुरी पुरंदरे यांनी शालेय विद्यार्थ्यांना मार्गदर्शन करणारे पुस्तक लिहिले आहे.'' - अधोरेखित शब्द पुढीलपैकी कोणत्या स्वरूपाचे आहेत ?
(1) उद्देश्य (2) उद्देश्य विस्तार (3) कर्मपूरक विस्तार (4) विधेय विस्तार

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

35. पुढीलपैकी कोणत्या वाक्यामध्ये प्रयोजक क्रियापद आहे ?
   (1) मला अजिबात पहाटे लवकर उठवत नाही.
   (2) संतांना लोकांचे दु:ख पाहवत नव्हते.
   (3) ज्ञानेश्वरांनी भिंत चालवली, अशी आख्यायिका आहे.
   (4) दिवसभर लोकांच्या प्रश्नांची उत्तरे देऊन देऊन शेवटी त्याला बोलवेना.

खालील उतारा वाचून त्यापुढे दिलेल्या प्रश्न संख्या 36 ते 40 ची उत्तरे लिहा.

एखादं व्याख्यान म्हणा, प्रवचन म्हणा - फक्त ऐकलं, म्हणजे फक्त श्रवणभक्ती केली, तर ऐकताना काहीतरी समजल्यासारखं वाटतं. व्याख्यान फारच प्रभावी असेल तर आपण अगदी भारावून जातो. पण कसोटीच्या वेळी त्यातलं फारसं काही स्मरत नाही. अर्थात हे सारं क्षुल्लक चकाट्यांच्या संदर्भात नसून ज्ञानलक्ष्यी विवेचनाच्या संदर्भात घ्यायचं आहे. आपण स्वत: पुस्तकं वाचली, टिप्पणी तयार केली तर बरचं सखोल ज्ञान होतं पण स्वत: प्रयोग करून पाहिले तर मात्र ज्ञान पक्कं होतं. विज्ञान शिक्षणाच्या बाबतीत आपण हे अनेक वेळा ऐकतो आणि ते खरंही आहे.

पण याचा पुढचा भाग अधिक महत्त्वाचा आहे. दुसऱ्या कुणीतरी प्रयोगाचं साहित्य जमवून टेबलावर मांडून ठेवलं असेल, प्रयोग कसा करायचा वगैरे सर्व ठरवलं असेल तर प्रयोग करून थोडं फार कौशल्य येतं यात शंका नाही. पण विज्ञानाचं खरं मर्म समजून घ्यायचं असेल तर संपूर्ण प्रयोगाचं नियोजन आपण केलं पाहिजे. प्रयोग कशासाठी करायचा आहे, त्यासाठी किती सामुग्री लागेल, कोणती उपकरणं लागतील, त्यातलं एखादं उपलब्ध नसेल तर दुसरं कोणतं वापरता येईल, प्रयोग यशस्वी झाल्याच्या खुणा कोणत्या, 'अयशस्वी' म्हणजे काय वगैरे प्रश्नांची उत्तरं आपल्याला ठाऊक पाहिजेत. या प्रश्नांची उत्तरं शोधणं यातच अनेकदा प्रयोगाचं रहस्य दडलेलं असतं. वरकरणी अयशस्वी ठरलेल्या कित्येक प्रयोगांनी विज्ञानाची नवी क्षेत्रं खुली केली आहेत. प्रयोगाचं मर्म समजू लागलं की 'अयशस्वी' आणि 'अनपेक्षित' यातला फरक ओळखता येऊ लागतो. योजकता वाढीस लागते. पण बहुधा अशी संधी फारशी कोणाला मिळत नाही. वाट्याला येतो तो फक्त प्रयोगशाळेत कवायत करण्याचा तास. अशी कवायत करून प्रयोग-विज्ञानाचा संस्कार घडत नसतो.

हे सारं विज्ञानाच्या विद्यार्थ्यांसाठीच असतं, इतरांना त्याचा स्पर्श झाला नाही तरी चालेल - हा एक फार मोठा गैरसमज. 'विज्ञान' ही व्यावसायिक वैज्ञानिकांची मिरास नव्हे. ज्यात विज्ञानाचा फारसा काही संबंध नाही असं वाटत होतं अशा ज्ञानशाखांखालून अस्सल विज्ञानाचा केवढा मनगटाएवढा झरा वाहत आहे याची कल्पना आता येऊ लागली आहे. विज्ञान सर्वत्र आहे. त्याचे संस्कार सर्वांवर व्हायला हवेत. तरच आगामी शतक सुखाचं जाईल.

दुसरा गैरसमज असा की, विज्ञानाचे संस्कार विद्यार्थी शाळेत किंवा कॉलेजात गेल्यावर घडतील. 'विभास किती लहान आहे, पद्मजा तर परकरी पोर आहे' या वृत्तीमुळेच कर्तबगारीची बीजं कुजवली जातात. नियोजनाचे संस्कार लहानपणापासून घडवता येतात. घडवावे लागतात म्हणूनच लहान मुलांना बाजारहाट करताना बरोबर घेऊन जाणं, प्रवासात सामान किती घ्यावं, बॅग कशी भरावी याचं नियोजन करू द्यावं. पिशवीत बटाटे किंवा सुरण खाली घालून टोमॅटो अगदी वर ठेवावे ही समजूत आपण समजतो तितकी सामान्य नाही.

---

36. प्रयोगाचे रहस्य अनेकदा कशात दडलेले असते ?
   (1) प्रयोगाची उद्दिष्ट्ये माहीत असण्यात.
   (2) सामुग्री कशासाठी वापरायची आहे, याच्या माहितीत.
   (3) यशापयशाच्या खुणा माहीत असण्यात.
   (4) सर्व संबंधित प्रश्नांच्या उत्तरांच्या शोधात.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

37. प्रस्तुत उताऱ्यास कोणते शीर्षक योग्य ठरेल ?

(1) प्रयोगाचे महत्त्व (2) स्वावलंबनाचे महत्त्व

(3) नियोजनाचे संस्कार (4) विज्ञानाचे संस्कार

38. स्वत: प्रयोग करून पाहिल्याने ज्ञान पक्के होते, हे केव्हा खरे ठरते ?

(1) प्रयोगशाळेत आपण स्वत: प्रयोग केल्यावर (2) नियोजन व तयारीसह सर्व प्रयोग आपण केल्यावर

(3) प्रयोगाचा चांगला सराव केल्यावर (4) पुस्तके वाचून प्रयोग केल्यावर

39. लेखक येथे कोणता विचार मांडत आहेत ?

(1) विज्ञानाचे क्षेत्र स्वतंत्र आहे.

(2) काही ज्ञानशाखांचा विज्ञानाशी संबंध नसतो.

(3) वैज्ञानिक तत्त्वे सर्व ज्ञानशाखांमध्ये आहेत.

(4) विज्ञानाच्या संस्कारातून व्यावसायिक वैज्ञानिक निर्माण होतील.

40. वरकरणी अयशस्वी ठरलेल्या प्रयोगांनी विज्ञानाचा विकास कसा होतो ?

(1) अनपेक्षित गोष्टी पुढे येत असल्यामुळे. (2) अपयश हीच यशाची पहिली पायरी असल्यामुळे.

(3) प्रयोगकर्त्याला सराव झाल्यामुळे. (4) चुका दुरुस्त करता येत असल्यामुळे.

41. Convert the sentence into indirect speech :

The prince said, "It gives me great pleasure to be here this evening."

(1) The prince says, that it gives him great pleasure to be here that evening.

(2) The prince said that it gave him great pleasure to be there that evening.

(3) The prince said, that it gave him great pleasure to be there that evening.

(4) The prince said that it gives him great pleasure to be there that evening.

42. Fill in the blank with the answer options given below :

Either the children or the milkman _________ knocking at the door.

(1) are (2) is (3) were (4) have

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

43. Give the synonym of :

conceit

(a) bright (b) pride (c) vanity (d) scholar

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (d) (4) (b) and (d)

---

44. What does the following idiom mean ?

to bury the hatchet

(1) to give up old enmity (2) to hide one's wealth

(3) to hide one's dislike (4) to kill someone

---

45. Choose the **correct** sentence.

(a) We entered the house.

(b) I ordered coffee.

(c) What is the time by your watch ?

Answer options :

(1) Only (b) (2) Only (a) and (b)

(3) Only (a) and (c) (4) Only (b) and (c)

---

46. Punctuate the following sentence :

Yogesh cried his wife how stupid of you to have resigned

(1) Yogesh cried his wife, "How stupid of you to have resigned !"

(2) Yogesh cried his wife, "How stupid of you to have resigned ?"

(3) "Yogesh," cried his wife, "how stupid of you to have resigned !"

(4) "Yogesh", cried his wife, "how stupid of you to have resigned !"

---

47. Match the following words with their antonyms :

(a)	Amateur	(i)	constant
(b)	Fickle	(ii)	liberal
(c)	Chaos	(iii)	professional
(d)	Orthodox	(iv)	order

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)

48. Identify the sentence which is not in passive voice.

(a) Her grief has been forgotten by her.

(b) Our neighbour has bought a Nano car.

(c) My guilt has been discovered.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (b) and (c) (4) Only (a) and (c)

49. Choose the most appropriate antonym for the underlined word :

Our teacher was a very <u>strict</u> person.

(1) lenient (2) relaxed (3) kind (4) humorous

50. Spot the sentence with the correct use of punctuation signs.

(a) I saw the ladies were very tired and hungry; I offered them some of the food; that we had stored away in case of an emergency.

(b) As I saw the ladies were very tired and hungry, I offered them some of the food that we had stored away in case of an emergency.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) Neither of them

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

51. Choose the grammatically **correct** sentence.

(a) The village counsel was a very effective body in the past.

(b) The defense counsel wanted to cross examine the witness.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

52. Change into Exclamatory sentence.

These are lovely apples.

(1) How lovely these apples are ! (2) What lovely these apples are !

(3) How lovely are these apples ! (4) What lovely are these apples !

---

53. Select the one that best conveys the meaning of the sentence/phrase :

Absolute rule by one person.

(1) plutocracy (2) autocracy (3) hippocracy (4) monopoly

---

54. Choose the best among the options to fill in the blank :

He _________ better mind his manners.

(1) had (2) should (3) has (4) can

---

55. What does the following idiom mean ?

to run the gauntlet

(1) to participate in a contest (2) to sell gloves

(3) to face criticism (4) to indulge in trade

---

56. Choose the **correct** meaning of the expression.

A white Elephant.

(1) An unusual event (2) A beautiful object

(3) A possession that is burden some (4) An elephant which is white in colour

---

57. Select the **correct** sentence.

(a) Everyone warned you, didn't they ?

(b) I'm living in London. Are you ?

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) Both (4) Neither

---

58. Identify the sentences which are in the active voice.

(a) The guard refused him admittance.

(b) She was handed a chair.

(c) We are taught grammar by Mr. Krishnaji.

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) only

(3) Only (a) and (b) (4) None of these

---

59. Choose the option with all four words spelt correctly.

(1) Lightening, noticeable, vacuum, ocassional.

(2) Lightning, noticeable, vacuum, occasional.

(3) Lightening, noticable, vaccum, ocassional.

(4) Lightning, noticeable, vaccum, ocassional.

---

60. Select the **incorrect** sentence.

(a) If you met him, he might guide you.

(b) If you have studied hard, you would have got good marks.

(c) If she works regularly, she could achieve her goal.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (b) and (c) (4) Only (a) and (c)

---

61. Fill in the blank with the most appropriate among the given options :

His ________ makes him a bad negotiator.

(1) adamancy (2) adamance (3) adamantness (4) adamansion

---

62. Choose the correctly spelt word.

(1) PERIMETRE (2) PERIMETER (3) PEREMETRE (4) PERAMETER

---

63. Rewrite the sentence using 'No Sooner .... than'

As soon as he hears the news, he will write to me.

(1) No sooner does he hear the news than he will write to me.

(2) No sooner he hears the news than he will write to me.

(3) No sooner does he hear the news then he will write to me.

(4) No sooner does he hears the news than he will write to me.

---

64. Find out which are the **correct** sentences.

(a) These kind of books do not appeal to me.

(b) Those kinds of books do not appeal to me.

(c) These kinds of books do not appeal to me.

(d) This kind of book does not appeal to me.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Both (a) and (b) (4) (b), (c) and (d)

---

65. Identify the structure of the sentence :

Being hard-working is not enough.

(1) Simple (2) Complex

(3) Compound (4) Compound-Complex

---

66. Choose the **correct** indirect narration of the sentence given below :

He said, "Let's leave the case at the station."

(a) He suggested leaving the case at the station.

(b) He suggested that they shall leave the case at the station.

(c) He suggested that we should leave the case at the station.

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b)

(3) Only (a) and (c) (4) Only (b) and (c)

---

67. Rajaji did not see eye to eye with Mr. Nehru on some points.

(1) challenge (2) dispute (3) agree (4) accept

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

68. With which of the given options do the underlined words most closely rhyme ?

He is a good cricketer. He bowls quite fast.

Keep the bowls next to the plates.

(1) howls and holes
(2) holes and howls
(3) both rhyme with holes
(4) both rhyme with howls

69. Spot the **incorrect** sentence where misrelated participle has been used.

(a) After waiting in the queue for ten minutes the bus arrived completely full.

(b) After we had been waiting in the queue for ten minutes the bus arrived completely full.

Answer options :

(1) Only (a)
(2) Only (b)
(3) Both (a) and (b)
(4) Neither (a) nor (b)

70. Identify the Mood :

"Speak"

(1) Indicative
(2) Subjunctive
(3) Imperative
(4) None of the above

71. Choose the **incorrect** sentence.

(a) I woke up; I got out of bed.

(b) He says; laws die, books never.

(c) O God, Help me.

Answer options :

(1) Only (a)
(2) Only (b)
(3) Only (a) and (c)
(4) None of the three

72. Identify the option closest in meaning to the sentence given below :

I request that the meeting should be postponed.

(1) I request to postpone the meeting.
(2) I request postponement of the meeting.
(3) I requested to postpone the meeting.
(4) I requested postponement of the meeting.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

73. Which of the given options comes nearest in meaning to the underlined word ?
This is an intractable problem.
(1) impossible to locate (2) impossible to understand
(3) impossible to resolve (4) impossible to track

74. Select the word that is most nearly opposite in meaning to the word given.
Incessantly
(1) Frequently (2) Periodically (3) Regularly (4) Submissive

75. Choose the most appropriate phrase :
He is on good terms with the boss, hence he manages to _________ with all kinds of indiscipline.
(1) get along (2) get out (3) get away (4) get over

Q. No. 76 to 80 : Read the passage carefully and find out the options.

In any awkward situation or a misadventure, a man with a sense of humour can take a detached view of it, and laugh at the absurdity. Such a laughter, such a sense of humour is a great relief. The English have it in a marked degree, whereas the French and the Germans lack it.

Whenever one wonders why this sense of humour is required, one should consider the reactions of a person with a sense of humour, and those who have no humour, and is either too serious or too sentimental. A man with a sense of humour looks at the victims of laughter in a sympathetic, loving light, and even if the laugh is turned against himself, he takes it with detachment, in a sportsman-like spirit.

A sense of humour means a sense of proportion. A wise man has a sense of proportion. He is not carried away by an exaggerated or a one-sided view, however exalted it may be. This sense of proportion may be called commonsense. A humorist, in proportion as he is great, is a wise man, a man of sound commonsense, and his laughter is of the highest type. Comedy of the highest type includes, as its soul, this sense of humour.

The spirit of humour teaches us the important philosophy of acceptance. Instead of vainly and frettingly trying to reform the world - 'mould the sorry state of things' - the humorist accepts the incongruity of the world - the absurdity - and laughs at it, and enjoys it. As the mystic at the highest moment of his trance, is one with the world, accepts it, so the humorist at the best, is satisfied with the world, accepts it, and laughs, and enjoys the very absurdity of it.

This laughter of the highest type has naturally a social value. It opens the eyes of the readers to the incongruity and the absurdity of life around us.

76. Choose the word with the closest meaning to the word underlined in the sentence.
The spirit of humour teaches us the important philosophy of acceptance.
(1) to reject (2) to receive
(3) to laugh (4) none of the above

77. A humorist is compared to a mystic because :

(1) He remains detached from others.

(2) He is always in a trance.

(3) He accepts the world as it is.

(4) He tries to change the world.

---

78. Choose the **correct** option as per the passage.

'to open the eyes' means :

(1) to blink rapidly (2) to make aware

(3) to make sure (4) to take a quick look

---

79. Complete the sentence given by choosing the **correct** option :

A sense of humour implies _________.

(1) one sided viewpoint (2) frettingly try to reform

(3) to avoid laughter (4) to accept incongruities

---

80. Read the passage carefully and find out the options which agree with the sentence given.

'A person with a sense of humour is _________'.

(1) judicious, didactic and demanding change

(2) too serious and sentimental

(3) sympathetic, detached and loving even if laughed at

(4) happy with a sense of superiority

---

81. 78 भागांची रामायण ही मालिका दूरदर्शनवर सर्वप्रथम कधी प्रसारित झाली ?

(1) 1985 - 86 (2) 1989 - 90 (3) 1982 - 83 (4) 1987 - 88

The seventyeight episodes of the television series Ramayan were first telecast on Doordarshan in _________ .

(1) 1985 - 86 (2) 1989 - 90 (3) 1982 - 83 (4) 1987 - 88

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

82. सी.डी. देशमुखांबद्दलची पुढील विधाने सत्य की असत्य ते ओळखा.

(a) हे केंद्रीय अर्थमंत्री होते.

(b) हे संसदेत कुलाबा मतदारसंघातून गेले होते.

(c) यांनी मुंबईचा समावेश महाराष्ट्रात न झाल्याच्या निषेधार्थ राजीनामा दिला.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (c) सर्व सत्य आहेत.

(2) (a), (b) आणि (c) सत्य नाही.

(3) (a) आणि (b) सत्य आहेत, (c) सत्य नाही.

(4) (a) आणि (c) सत्य आहेत, (b) सत्य नाही.

State whether the following statements about C.D. Deshmukh are true or false ?

(a) He was the Union Finance Minister.

(b) He was the Member of Parliament from Colaba.

(c) He resigned in protest against Mumbai not being allotted to Maharashtra.

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) all are true.

(2) (a), (b) and (c) all are not true.

(3) (a) and (b) are true, (c) is not true.

(4) (a) and (c) are true, (b) is not true.

---

83. 1954 साली जेव्हा राज्यसभा सदस्य लीलावती मुन्शी यांनी 'सिनेमामुळे तरुण बिघडतात' असा दावा केला, तेव्हा ________ अभिनेता व राज्यसभा सदस्याने, 'ऊन आणि सावली हे सोबतच असतात' असे प्रत्युत्तर दिले.

(1) राज कपूर (2) पृथ्वीराज कपूर

(3) दिलीप कुमार (4) देव आनंद

When the Rajya Sabha member Lilavati Munshi argued in 1954 that 'Cinema might badly influence the youth', ________ actor and Rajya Sabha member insisted that, 'Sunshine and Shadow went hand in hand.'

(1) Raj Kapoor (2) Prithviraj Kapoor

(3) Dileep Kumar (4) Dev Anand

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

84. _________ च्या शहरी भागातील साम्यवादी आणि समाजवादी स्त्रियांनी भाववाढी विरुद्ध चळवळ 1973 - 75 मध्ये सुरू केली होती.

(1) महाराष्ट्र (2) केरळ

(3) मद्रास (4) मध्य प्रदेश

The anti-price rise movement of 1973 - 75, was organized by communist and socialist women in the urban areas of _________ .

(1) Maharashtra (2) Kerala

(3) Madras (4) Madhya Pradesh

---

85. _________ जे अस्पृश्यते विरुद्धचे योध्दे होते, ज्यांनी 'राम राज्य' हा चित्रपट अर्धवट पाहिला होता; त्यांना 'अछूत कन्या' चित्रपटाचे निर्माते त्यांचा चित्रपट पाहण्यास आणू शकले नाहीत.

(1) डॉ. आंबेडकर (2) महात्मा गांधी

(3) विठ्ठल रामजी शिंदे (4) जयप्रकाश नारायण

The producer of 'Achhut Kanya' was unable to get _________ the Crusader against untouchability and who also had seen 'Ram Rajya' film only half way, to see his film.

(1) Dr. Ambedkar (2) Mahatma Gandhi

(3) Vitthal Ramji Shinde (4) Jayprakash Narayan

---

86. संस्थानिकांशी त्यांच्या तनख्यांबाबत बोलणी करून त्यानंतर संसदेत संस्थानिकांचे विशेष हक्क रद्द करणारे विधेयक _________ या गृहमंत्र्यांनी मांडले.

(1) वल्लभभाई पटेल (2) यशवंतराव चव्हाण

(3) गुलझारीलाल नंदा (4) लाल बहादूर शास्त्री

_________, the Home Minister conducted negotiations with the Princes regarding their privy purses and introduced the bill that annulled the privileges of the princes.

(1) Vallabhbhai Patel (2) Yashwantrao Chavan

(3) Gulzarilal Nanda (4) Lal Bahadur Shastri

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

87. मुफ्ती महंमद सयीद, भारताचे ________ होते, त्यांची मुलगी डॉ. रुबाया सयीद हीचे जम्मू-काश्मीर मुक्ती संघटनेने श्रीनगर येथे अपहरण केले.

(1) अर्थ मंत्री (2) संरक्षण मंत्री

(3) विदेश मंत्री (4) गृह मंत्री

Dr. Rubaiya Sayeed who was kidnapped at Shrinagar by Jammu and Kashmir Liberation Front was the daughter of Mufti Mohammed Sayeed, who was the ________ of India.

(1) Finance Minister (2) Defence Minister

(3) Foreign Minister (4) Home Minister

88. ऑक्टोबर 1988 मध्ये ज्याचे जुन्या जनता पक्षात विलीनीकरण होवून जनता दल अस्तित्वात आले तो 'जन मोर्चा' कोणी स्थापन केला होता ?

(1) एन्.टी. रामा राव (2) व्ही.पी. सिंग (3) मोरारजी देसाई (4) चरण सिंग

Who had formed the 'Jan Morcha', which was merged in October 1988, with the Old Janata Party to form the Janata Dal ?

(1) N.T. Rama Rao (2) V.P. Singh (3) Morarji Desai (4) Charan Singh

89. विजोड गोष्ट ओळखा :

(1) अप्सरा (2) आर्यभट्ट (3) ध्रुव (4) कामिनी

Pick out the odd thing from the following :

(1) Apsara (2) Aryabhatta (3) Dhruva (4) Kamini

90. सन 1955 च्या बांडुंग परिषदेमध्ये खालीलपैकी कोणाचा सहभाग होता ?

(1) फ्रँकलीन रूझवेल्ट, लाल बहादूर शास्त्री, नासेर

(2) पंडीत जवाहरलाल नेहरू, नासेर, चौ-एन-लाय

(3) विन्स्टन चर्चिल, डॉ. राजेंद्र प्रसाद, बॅरिस्टर जीना

(4) क्लेमेंट ॲटली, माओ त्से तुंग, नेल्सन मंडेला

Who from the following had participated in the Bandung Conference in 1955 ?

(1) Franklin Roosevelt, Lal Bahadur Shastri, Nasser

(2) Pandit Jawaharlal Nehru, Nasser, Chou-En-Lai

(3) Winston Churchill, Dr. Rajendra Prasad, Barrister Jinnah

(4) Clement Attlee, Mao Tse Tung, Nelson Mandela

91. महाराष्ट्राचे नवे औद्योगिक धोरण ________ रोजी जाहीर करण्यात आले.

(1) 1 नोव्हेंबर, 2006 (2) 1 नोव्हेंबर, 2007

(3) 1 नोव्हेंबर, 2008 (4) 1 नोव्हेंबर, 2005

The new Industrial Policy of Maharashtra was proclaimed on ________ .

(1) 1 November, 2006 (2) 1 November, 2007

(3) 1 November, 2008 (4) 1 November, 2005

---

92. महाराष्ट्राच्या संदर्भात खालील विधानांवर विचार करा आणि कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ते सांगा ?

(a) मुंबई उपनगर जिल्हा सर्वात कमी क्षेत्रफळाचा जिल्हा आहे.

(b) अहमदनगर सर्वात जास्त क्षेत्रफळाचा जिल्हा आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) बरोबर (b) चूक (2) (a) चूक (b) बरोबर

(3) दोन्ही बरोबर (4) दोन्ही चूक

Consider the following statements and answer which is **correct** regarding Maharashtra State ?

(a) Mumbai suburban district is smallest district in terms of area.

(b) Ahmednagar is largest district in terms of area.

Answer options :

(1) (a) correct (b) wrong (2) (a) wrong (b) correct

(3) Both correct (4) Both wrong

---

93. पृथ्वीला स्वत:भोवती एक फेरी पूर्ण करण्यास किती कालावधी लागतो ?

(1) 23 तास 56 मिनिटे 4.09 सेकंद (2) 23 तास 55 मिनिटे 59.09 सेकंद

(3) 23 तास 55 मिनिटे 49.09 सेकंद (4) 23 तास 56 मिनिटे 0.09 सेकंद

How much time is required by the earth to complete one rotation around itself ?

(1) 23 hours 56 minutes 4.09 seconds (2) 23 hours 55 minutes 59.09 seconds

(3) 23 hours 55 minutes 49.09 seconds (4) 23 hours 56 minutes 0.09 seconds

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

94. कोणत्या नद्याच्या संयुक्त प्रवाहास प्राणहिता नदी म्हणतात ?

(a) वर्धा, वैनगंगा, पैनगंगा (b) अंजना, गिरजा, मांजरा

(c) प्रवरा, मुळा, शिवना (d) पूर्णा, दुधना, दारणा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (d) (3) (c) आणि (a) (4) फक्त (d)

Which confluence of the river is called the Pranhita river ?

(a) Wardha, Vainganga, Painganga (b) Anjana, Girja, Manjara

(c) Pravara, Mula, Shivana (d) Poorna, Dudhana, Darana

Answer options :

(1) Only (a) (2) (b) and (d) (3) (c) and (a) (4) Only (d)

---

95. खालीलपैकी वृष्टीची रूपे सांगा.

(a) पाऊस (b) रिमझिम पाऊस (c) हिमवृष्टी (d) ढग

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (d) फक्त

(3) (a), (b) आणि (c) (4) (c) आणि (d)

State the forms of precipitation from the following.

(a) Rainfall (b) Drizzle (c) Snowfall (d) Cloud

Answer options :

(1) Only (a) (2) (a) and (d) only

(3) (a), (b) and (c) (4) (c) and (d)

---

96. महाराष्ट्राच्या पूर्वेस तेलंगणा राज्याबरोबर खालीलपैकी कोणत्या एका जिल्ह्याची सरहद्द लागत नाही ?

(1) चंद्रपूर (2) यवतमाळ (3) गोंदिया (4) नांदेड

Among the following districts of Maharashtra which district does not touch the boundary of Telangana State in East ?

(1) Chandrapur (2) Yavatmal (3) Gondia (4) Nanded

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

97. खालील विधाने पहा.

(a) प्रत्येक रेखावृत्ताची लांबी 20,000 कि.मी. आहे.

(b) विषुववृत्तावर दोन रेखावृत्तामधील अंतर 101.04 कि.मी. आहे.

(c) भारतीय प्रमाणवेळ जागतिक प्रमाणवेळेच्या 5 तास 30 मिनिटांनी मागे आहे.

वरीलपैकी कोणती/कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) फक्त विधान (a) (2) फक्त विधान (b)

(3) विधान (a) आणि (b) (4) विधान (b) आणि (c)

Observe the following statements.

(a) The length of every longitude is 20,000 km.

(b) The distance between two longitudes on equator is 101.04 km.

(c) The Indian Standard Time is 5 hours 30 minutes behind the World Standard Time.

Which of the above statement/statements is/are **correct** ?

(1) Only Statement (a) (2) Only Statement (b)

(3) Statement (a) and (b) (4) Statement (b) and (c)

---

98. सह्याद्री पर्वताच्या पूर्वेस विशाल असा पठारी प्रदेश पसरलेला आहे त्यास ________ पठारी प्रदेश असे म्हटले जाते.

(a) महाराष्ट्र पठार किंवा दख्खन पठार

(b) बुलढाणा पठार आणि औंध पठार

(c) सासवड आणि खानापूर पठार

(d) अग्निजन्य पठार

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c) (3) (c) आणि (d) (4) (d) फक्त

The large plateau spread to the east of the Sahyadri Mountain ranges is called :

(a) Plateau of Maharashtra or Deccan Plateau.

(b) Buldhana and Aundh Plateau

(c) Saswad and Khanapur Plateau

(d) Igneous Plateau

Answer options :

(1) (a) only (2) (b) and (c) (3) (c) and (d) (4) (d) only

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

99. महाराष्ट्राच्या 2011 सालच्या जनगणनेप्रमाणे खालील जिल्ह्याचा उच्च लिंग-गुणोत्तरानुसार उतरता क्रम लावा.

(1) गोंदिया, सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी (2) गोंदिया, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग

(3) सिंधुदुर्ग, रत्नागिरी, गोंदिया (4) रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, गोंदिया

According to 2011 census arrange the following districts of Maharashtra in descending order in terms of high sex ratio.

(1) Gondia, Sindhudurg, Ratnagiri (2) Gondia, Ratnagiri, Sindhudurg

(3) Sindhudurg, Ratnagiri, Gondia (4) Ratnagiri, Sindhudurg, Gondia

---

100. महाराष्ट्रातील खालील सागरी किल्ले दक्षिणेकडून-उत्तरेकडे क्रमाने लावा.

(1) विजयदुर्ग, जंजिरा, सिंधुदुर्ग (2) जंजिरा, सिंधुदुर्ग, विजयदुर्ग

(3) सिंधुदुर्ग, विजयदुर्ग, जंजिरा (4) सिंधुदुर्ग, जंजिरा, विजयदुर्ग

Arrange the following Sea Forts of Maharashtra from South to North.

(1) Vijaydurg, Janjira, Sindhudurg (2) Janjira, Sindhudurg, Vijaydurg

(3) Sindhudurg, Vijaydurg, Janjira (4) Sindhudurg, Janjira, Vijaydurg

---

101. महाराष्ट्रातील ग्रामपंचायतीबाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) मागासवर्गीय उमेदवार सर्वसाधारण (बिगर राखीव) असलेल्या सरपंचपदी निवडून येण्यास पात्र असतो.

(b) सर्वसाधारण (बिगर राखीव) जागेवर निवडून आलेली मागासवर्गीय व्यक्ती मागासवर्गीयासाठी राखीव असलेल्या सरपंचपदी निवडून येण्यास पात्र असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर (2) विधान (b) बरोबर

(3) दोन्हीही विधाने बरोबर (4) दोन्हीही विधाने चूकीची

Consider the following statements about Gram-Panchayats in Maharashtra.

(a) A backward class candidate is eligible to elect as Sarpanch which is unreserved (open).

(b) A backward class person elected from General (open) seat is eligible to elect as Sarpanch which is reserved for backward class.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct (2) Statement (b) is correct

(3) Both the statements are correct (4) Both the statements are false

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

102. संविधान सभेने भारतीय राष्ट्रीय ध्वजाची रचना ________ रोजी स्विकारली.

(1) 9 डिसेंबर, 1946, तिच्या पहिल्या बैठकीत

(2) 22 जानेवारी, 1947 जेंव्हा सुप्रसिद्ध उद्दिष्टांचा ठराव स्विकारला गेला

(3) 22 जुलै, 1947

(4) 14 ऑगस्ट, 1947

The design of the National Flag of India was adopted by the Constituent Assembly on ________ .

(1) 9th December, 1946, at its first meeting

(2) 22nd January, 1947, when it adopted the famous objective resolution

(3) 22nd July, 1947

(4) 14th August, 1947

---

103. खालीलपैकी कोणते विधान **चुकीचे** आहे ?

(a) राज्यपाल हा राज्याचा घटनात्मक प्रमुख आहे.

(b) मुख्यमंत्री हा राज्य शासनाचा प्रमुख आहे.

(c) सचिव हा राज्याचा प्रशासकीय प्रमुख आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which one of the following statements is **false** ?

(a) Governor is the constitutional head of the state.

(b) Chief Minister is the head of the State Government.

(c) Secretary is the administrative head of the state.

Answer options :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

104. जोड्या लावा - (मूलभूत अधिकार).

	'अ'		'ब'
(a)	अनुच्छेद 14	(i)	अस्पृश्यतेची समाप्ती
(b)	अनुच्छेद 16	(ii)	संधीची समानता
(c)	अनुच्छेद 17	(iii)	पदव्यांची समाप्ती
(d)	अनुच्छेद 18	(iv)	कायद्यासमोर समानता

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

Match the pairs - (Fundamental Rights).

	'A'		'B'
(a)	Article 14	(i)	Abolition of Untouchability
(b)	Article 16	(ii)	Equality of Opportunity
(c)	Article 17	(iii)	Abolition of Titles
(d)	Article 18	(iv)	Equality before Law

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(iv)	(i)	(iii)
(2)	(ii)	(iv)	(iii)	(i)
(3)	(iv)	(ii)	(iii)	(i)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

105. खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) जर राज्यपालाकडून प्राप्त झालेल्या अहवालानुसार अथवा अन्य मार्गाने राष्ट्रपतीचे समाधान झाले की राज्यशासन राज्यघटनेनुसार चालत नाही तर ते राष्ट्रपती राजवट लागू करू शकतात.

(b) राष्ट्रपतीचे समाधान म्हणजेच केन्द्र सरकारचे समाधान.

(c) राष्ट्रपती राजवट ही प्रत्यक्षात केन्द्र सरकारची राजवट असते.

(d) राज्यघटनेच्या कार्याचे पुनर्विलोकन करणाऱ्या राष्ट्रीय आयोगाने (NCRWC) अनुच्छेद 356 हे वगळण्यात यावे अशी शिफारस केली होती.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b), (c) बरोबर

(2) विधाने (b), (c), (d) बरोबर

(3) विधाने (a) आणि (d) बरोबर

(4) विधाने (a), (b), (c), (d) बरोबर

Consider the following statements.

(a) If on receipt of a report from the Governor or otherwise the President is satisfied that the Government of the state cannot be carried on in accordance with the Constitution he may impose a President's Rule.

(b) The satisfaction of the President means the satisfaction of the Union Government.

(c) President's Rule is actually rule by the Union Government.

(d) The National Commission to Review the working of the Constitution (NCRWC) has recommended that the Article 356 should be deleted.

Answer options :

(1) Statements (a), (b), (c) are correct

(2) Statements (b), (c), (d) are correct

(3) Statements (a) and (d) are correct

(4) Statements (a), (b), (c), (d) are correct

106. विधान परिषदेबाबत खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर नाही/नाहीत** ?

(a) सर्वसाधारणपणे म्हटले जाते की, एकूण सभासद संख्येच्या 5/6 सदस्य हे अप्रत्यक्ष निवडले जातात.

(b) 1/6 सदस्य हे राज्यपालांद्वारा नामनिर्देशित केले जातात.

(c) राज्यपालांच्या नामनिर्देशनाबाबत न्यायालये प्रश्न उपस्थित करू शकतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) (a) आणि (c)

Which of the following statement/statements about the Legislative Council is/are **not correct** ?

(a) Broadly speaking 5/6 of the total number of members are elected indirectly.

(b) 1/6 members are nominated by the Governor.

(c) The courts can question the bonafide of the Governor's nomination.

Answer options :

(1) (a) (2) (b) (3) (c) (4) (a) and (c)

---

107. मार्गदर्शक तत्वांच्या प्रकरणातील कोणत्या कलमाने दारुबंदी करण्याचे निर्देश राज्यांना दिले आहेत ?

(1) कलम 41 (2) कलम 44 (3) कलम 47 (4) कलम 51

Which article in the chapter of Directive Principles directs the States to prohibit consumption of liquor ?

(1) Article 41 (2) Article 44 (3) Article 47 (4) Article 51

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

108. खालील तलाव व जिल्ह्यांच्या योग्य जोड्या लावा.

(a)	आंदरा	(i)	परभणी
(b)	आळंद	(ii)	वाशीम
(c)	वारुळ	(iii)	पुणे
(d)	पांगरी	(iv)	नांदेड

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

Match the following lakes with their districts.

(a)	Andra	(i)	Parbhani
(b)	Aland	(ii)	Washim
(c)	Varul	(iii)	Pune
(d)	Pangri	(iv)	Nanded

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(4)	(iv)	(ii)	(i)	(iii)

---

109. खालीलपैकी कोणाचा 'पिळवणूकी विरुद्धच्या हक्कात' समावेश होत नाही ?

(1) मानवी व्यापारास प्रतिबंध
(2) अस्पृश्यता निवारण
(3) वेठबिगारीस प्रतिबंध
(4) मुलांना धोक्याच्या ठिकाणी कामास प्रतिबंध

Which of the following does not include in the 'Right against Exploitation' ?

(1) Prohibition of traffic in human beings
(2) Abolition of untouchability
(3) Prohibition of beggary
(4) Prohibition of employment of children in hazardous jobs

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

110. 9 डिसेंबर 1946 रोजी नवी दिल्लीमध्ये कॉन्स्टीट्युशन हॉल मध्ये घटना समितीची पहिली बैठक भरली होती. त्या हॉलला आता ________ म्हणतात.

(1) संसदीय ग्यानपीठ (2) पार्लमेंट हाऊस चा सेंट्रल हॉल

(3) पार्लमेंट हाऊस अनेक्स (4) लोकसभा चेंबर

The Constitution hall where the first meeting of the Constituent Assembly was held on 9th December, 1946, in New Delhi is now known as the ________.

(1) Sansadiya Gyanpeeth (2) Central Hall of the Parliament House

(3) Parliament House Annexe (4) Lok Sabha Chamber

---

111. राष्ट्रपती ________ सोबत विचार विनिमय केल्यानंतर न्यायाधिशांची बदली एका उच्च न्यायालयातुन दुसऱ्या उच्च न्यायालयात करतात.

(1) पंतप्रधान (2) उपराष्ट्रपती

(3) विधि मंत्री (4) वरीलपैकी एकही नाही

Judges may be transferred from one High Court to another by the President after consulting ________.

(1) Prime Minister (2) Vice-President

(3) Law Minister (4) None of the above

---

112. 'विधानसभा' बाबत खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) महाराष्ट्रात अनुसूचित जमातीसाठी 29 जागा या राखीव आहेत.

(b) अरूणाचल प्रदेशात 60 पैकी 59 जागा या अनुसूचित जमातीसाठी राखीव आहेत.

(c) नागालँडमध्ये सर्व जागा या अनुसूचित जमातीसाठी राखीव आहेत.

(d) उत्तर प्रदेशात अनुसूचित जमातीसाठी एकही जागा राखीव नाही.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधाने (a), (b) बरोबर (2) विधाने (b), (c) बरोबर

(3) विधाने (a), (d) बरोबर (4) विधाने (b), (d) बरोबर

Consider the following statements about the 'Legislative Assembly'.

(a) In Maharashtra, 29 seats are reserved for Scheduled Tribes.

(b) In Arunachal Pradesh, out of 60 seats, 59 are reserved for Scheduled Tribes.

(c) In Nagaland, all seats are reserved for Scheduled Tribes.

(d) In Uttar Pradesh, not a single seat is reserved for Scheduled Tribes.

Answer options :

(1) Statements (a), (b) are correct (2) Statements (b), (c) are correct

(3) Statements (a), (d) are correct (4) Statements (b), (d) are correct

---

113. खालीलपैकी कोणत्या व्यक्ती त्यांच्या संबंधित राज्याचे मुख्यमंत्रीपद भूषविल्यानंतर पंतप्रधान बनले होते ?

(a) मोरारजी देसाई (b) चरण सिंग

(c) व्ही.पी. सिंग (d) पी.व्ही. नरसिंहराव

(e) एच.डी. देवेगौडा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (c), (d) (2) (a), (b), (e)

(3) (a), (b), (c), (e) (4) (a), (b), (c), (d), (e)

Who among the following persons became Prime Ministers after being Chief Minister of their respective states ?

(a) Morarji Desai (b) Charan Singh

(c) V.P. Singh (d) P.V. Narasimha Rao

(e) H.D. Deve Gowda

Answer options :

(1) (a), (c), (d) (2) (a), (b), (e)

(3) (a), (b), (c), (e) (4) (a), (b), (c), (d), (e)

---

114. खालीलपैकी कोणते विधाने **बरोबर नाही** ?

(1) राज्यपाल पदाचा ठरलेला कार्यकाल पाच वर्षे आहे परंतु ते राष्ट्रपतीच्या मर्जीवर पद धारण करतात.

(2) 'राष्ट्रपतीची मर्जी' बाबत न्यायालयात दाद मागता येत नाही.

(3) राज्यपालांना पदाची सुरक्षितता नाही, त्यांना राष्ट्रपती पदावरुन कोणत्याही क्षणी हटवू शकतात.

(4) राज्यघटनेने कांही कारणे सांगितली आहेत ज्यावरून राष्ट्रपती राज्यपालांना पदावरुन हटवू शकतात.

Which of the following statements is **not correct** ?

(1) The prescribed term of office for a Governor is five years but he holds office at the pleasure of the President.

(2) The pleasure of the President is not challengeable before any court.

(3) The Governor has no security of tenure, he may be removed by the President at any time.

(4) The Constitution has laid down some grounds upon which a Governor may be removed by the President.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

115. खालीलपैकी कोणते विधान **बरोबर नाही** ?

(1) मूलभूत कर्तव्यांची संख्या आता अकरा आहे.

(2) मूलभूत कर्तव्यांचा समावेश 1976 च्या 42 व्या घटनादुरुस्ती अधिनियमाद्वारे करण्यात आला.

(3) मूलभूत कर्तव्ये अनुच्छेद 51 मध्ये समाविष्ट आहेत.

(4) राज्यघटनेत यापैकी कोणत्याही कर्तव्याच्या प्रत्यक्ष अंमलबजावणीसाठी तरतूद नाही.

Which one of the following statements is **not correct** ?

(1) The Fundamental Duties are now eleven in number.

(2) The Fundamental Duties has been inserted by the 42nd Constitutional Amendment Act, 1976.

(3) The Fundamental Duties are incorporated in Article 51.

(4) There is no provision in the Constitution for direct enforcement of any of these Duties.

---

116. खालीलपैकी कोणत्या पंचवार्षिक योजनेचा उद्देश सर्वसमावेशक वृद्धी साधणे हा राहिला ?

(1) नववी पंचवार्षिक योजना (2) दहावी पंचवार्षिक योजना

(3) अकरावी पंचवार्षिक योजना (4) बारावी पंचवार्षिक योजना

Which Five Year Plan aims at inclusive growth ?

(1) Ninth Five Year Plan (2) Tenth Five Year Plan

(3) Eleventh Five Year Plan (4) Twelfth Five Year Plan

---

117. राज्यघटनेच्या कार्याचे पुनर्विलोकन करणाऱ्या राष्ट्रीय आयोगाबाबत (NCRWC) खालील विधाने विचारात घ्या.

(a) त्याची नेमणूक राष्ट्रपतीव्दारे फेब्रुवारी 2000 मध्ये करण्यात आली होती.

(b) 11 सदस्यांसह त्याचे प्रमुख एम्.एन्. व्यंकटचल्लैय्या होते.

(c) त्याचा अहवाल 31 मार्च, 2002 रोजी सादर करण्यात आला.

(d) त्याने 249 शिफारशी केल्या होत्या.

वरीलपैकी कोणती विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (d)

(3) (a), (b), (c), (d) (4) फक्त (a) आणि (b)

Consider the following statements about the 'National Commission to Review the Working of the Constitution' (NCRWC).

(a) It was appointed by the President in February 2000.

(b) It was headed by M.N. Venkatchaliah with 11 members.

(c) Submitted its report on 31st March, 2002.

(d) It made 249 recommendations.

Which of the above statements are **correct** ?

(1) (a), (b), (c) (2) (b), (c), (d)

(3) (a), (b), (c), (d) (4) Only (a) and (b)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

118. नियोजनाकरिता साधनसामुग्रीची उभारणी करण्याच्या दृष्टीने खालीलपैकी कोणता वित्त उभारणीचा प्रमुख अंतर्गत स्रोत आहे ?

(1) परदेशी मदत (2) सार्वजनिक कर्ज
(3) कर आकारणी (4) विदेशी भांडवल

From the point of view of resource mobilisation for the plans, which is the main internal source of finance ?

(1) Foreign aid (2) Public debt
(3) Taxation (4) Foreign capital

---

119. खालीलपैकी कोणाचे भारतीय 'राज्यघटनेचा आत्मा' असे वर्णन केले जाते ?

(1) मूलभूत हक्कांवरील प्रकरण
(2) मार्गदर्शक तत्वांवरील प्रकरण
(3) उद्देश्यपत्रिका
(4) न्यायालयीन पुनर्विलोकनासंबंधिच्या तरतूदी

Which one of the following has been described as the 'Soul of the Indian Constitution' ?

(1) The chapter on Fundamental Rights
(2) The chapter on Directive Principles
(3) The Preamble
(4) The Provisions regarding Judicial Review

---

120. 'गरीबी हटाव' (दारिद्र्य निर्मूलन) ची घोषणा कोणत्या योजनेत करण्यात आली ?

(1) तिसऱ्या योजनेत (2) चौथ्या योजनेत (3) पाचव्या योजनेत (4) सहाव्या योजनेत

In which plan 'Garibi Hatao' (Removal of poverty) slogan was given ?

(1) Third Plan (2) Fourth Plan (3) Fifth Plan (4) Sixth Plan

---

121. जून, 2016 मध्ये भारतीय नौदलाने जपान आणि अमेरिकेच्या नौदला बरोबर एक्झरसाईज मलाबार-2016 ची _________ आवृत्ती पार पडली.

(1) 16 वी (2) 19 वी (3) 20 वी (4) 22 वी

The _________ edition of Exercise Malabar - 2016 was conducted in June, 2016 by the Indian Navy along with naval forces of Japan and USA.

(1) 16th (2) 19th (3) 20th (4) 22nd

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

122. 'तेजस' काय आहे ?

(1) रणगाडा (2) रणगाडा विरोधी क्षेपणास्त्र

(3) लढाकू विमान (4) उपग्रह

What is 'Tejas' ?

(1) Tank (2) Anti-tank Missile

(3) Fighter Plane (4) Satellite

---

123. 2016 मध्ये 'पद्मविभूषण' ने कोणाला सन्मानित करण्यात आले ?

(1) अनुपम खेर (2) सायना नेहवाल

(3) यामिनी कृष्णमूर्ती (4) विनोद राय

Who has been honoured by 'Padma Vibhushan' in 2016 ?

(1) Anupam Kher (2) Saina Nehwal

(3) Yamini Krushnamurti (4) Vinod Rai

---

124. मे - जून, 2016 मध्ये भारत सरकारच्या स्मार्ट सिटी प्रकल्पांतर्गत स्मार्ट सिटी आव्हान स्पर्धेच्या पहिल्या फेरीत भारतातील किती शहरांची निवड करण्यात आली ?

(1) 10 (2) 20 (3) 50 (4) 100

How many cities in India were selected in the first round of 'Smart City Challenge Competition' under the Smart City Project of Government of India in May - June, 2016 ?

(1) 10 (2) 20 (3) 50 (4) 100

---

125. नव्या शैक्षणिक धोरणाबाबत कोणत्या समितीने नुकताच आपला अहवाल केन्द्र शासनाला सादर केला आहे ?

(1) टी.एस.आर. सुब्रमन्यन समिती (2) अशोक दलवाई समिती

(3) जे.एस. राजपूत समिती (4) सुधीर मंकड समिती

Which committee has recently submitted its report on 'New Education Policy' to the Central Government ?

(1) TSR Subramanian Committee (2) Ashok Dalwai Committee

(3) J.S. Rajput Committee (4) Sudhir Mankad Committee

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

126. भारत सरकारने _________ साली निवृत्ती वेतन निधी नियामक आणि विकास प्राधिकरणाची (PFRDA) स्थापना केली.

(1) 2013 (2) 2003 (3) 2006 (4) 2007

Government of India established Pension Fund Regulatory and Development Authority (PFRDA) in _________.

(1) 2013 (2) 2003 (3) 2006 (4) 2007

---

127. 2015 चा 'दादा साहेब फाळके' पुरस्कार प्राप्त मनोज कुमार यांच्याबाबत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?

(1) त्यांचे खरे नाव हरिकृष्ण गिरी गोस्वामी आहे.

(2) त्यांच्या देशभक्तीपर चित्रपटांमुळे, ज्यात त्यांनी नायक 'भारत' म्हणून भूमिका केल्या, त्यांना 'भारत' हे टोपण नाव मिळाले.

(3) शिर्डी मधील पिंपळगाव रस्त्याचे 'मनोज कुमार गोस्वामी मार्ग' असे नामकरण करण्यात आले आहे.

(4) 'बेईमान' चित्रपटासाठी सर्वोत्कृष्ट कलाकार म्हणून 'फिल्मफेअर' पारितोषिक मिळाले.

Which of the following statements is **not** correct about Manoj Kumar - the recipient of 'Dadasaheb Phalke Award' for 2015 ?

(1) His real name is Harikrishna Giri Goswamy.

(2) Because of his patriotic films, in which he acted as hero 'Bharat', he is nicknamed as 'Bharat'.

(3) Pimpalgaon road in Shirdi has been named as 'Manoj Kumar Goswamy Marg'.

(4) Received the best actor 'Filmfair Award' for film 'Beiman'.

---

128. सुनिल लांबा यांच्या बाबतीत खालीलपैकी कोणते विधान बरोबर **नाही** ?

(1) नौदल प्रमुख म्हणून नेमणूक झाली.

(2) त्यांनी आर.के. धवन यांची जागा घेतली आहे.

(3) ते भारतीय नौदलाचे 23 वे आणि भारतीय म्हणून 21 वे प्रमुख बनले आहेत.

(4) ते पद्मभूषण पुरस्कार प्राप्त आहेत.

Which one of the following statement about Sunil Lamba is **not** correct ?

(1) Appointed as a Chief of Navy.

(2) He has succeeded R.K. Dhawan.

(3) He became the 23rd Chief of Indian Navy and 21st as an Indian.

(4) He is a recipient of Padma Bhushan.

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

129. 2015 च्या अमेरिकन 'सर्कल टेनिस' स्पर्धेतील सानिया मिर्झाच्या विजयाचे वैशिष्ट्य आहे :

(1) मार्टिना हिंगीस समवेत महिला दुहेरीत विजय.

(2) अंतीम सामन्यात 57 मिनीटात विजय.

(3) या विजया बरोबर 479 मानांकन गुणांची कमाई.

(4) महिला दुहेरीत जगात अव्वल स्थान मिळवणारी पहिली भारतीय महिला बनली.

The speciality of victory of Sania Mirza in 'Circle Tennis' competition - 2015, America is :

(1) won the Women's Double with Martina Hinggis.

(2) won the final in 57 minutes.

(3) with the victory secured 479 ranking points.

(4) became the first Indian woman to achieve first rank in the World in Women's Doubles.

---

130. महाराष्ट्राच्या 'डॉ. शामाप्रसाद मुखर्जी जन-वन विकास योजनेचा' कोणता उद्देश्य **नाही** ?

(1) अनुसूचीत जमार्तीचे कल्याण आणि सामाजिक-आर्थिक विकास साधणे.

(2) व्याघ्र प्रकल्प व भोवतालच्या बफर झोनमधील गावांचा सर्वसमावेशक विकास करणे.

(3) मानव आणि वन्य प्राणी यातील संघर्ष कमी करणे.

(4) गावकऱ्यांची वनावरील निर्भरता कमी करणे.

Which one is **not** an objective of 'Dr. Shyamaprasad Mukherjee Jan-Van Vikas Scheme' of Maharashtra ?

(1) To achieve welfare and socio-economic development of Scheduled Tribes.

(2) To create comprehensive development of villages in the buffer zones of tiger reserves and around them.

(3) To reduce the man and wild animal conflict.

(4) To reduce dependence of villagers on the forest.

---

131. दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबातील महिला लाभार्थींना पाच कोटी एल.पी.जी. जोडणी दिली जाणारी योजना कोणती ?

(1) उजाला (2) उज्वला (3) उन्नती (4) उदय

Name the scheme which will provide LPG connection to five crore women beneficiaries from BPL families.

(1) Ujala (2) Ujjwala (3) Unnati (4) Uday

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

132. संरक्षण उत्पादन आणि विकास संघटनेने अलिकडेच (जून, 2016) _________ बरोबर जगदीशचंद्र बोस प्रगत तंत्रज्ञान केंद्र स्थापन करण्यासाठीच्या सामंजस्य करारावर सह्या केल्या.

(1) जादवपूर विद्यापीठ

(2) ओ.पी. जिंदाल जागतिक विद्यापीठ

(3) बिर्ला तंत्रज्ञान आणि शास्त्र संस्था

(4) टाटा मूलभूत संशोधन संस्था

Defence Research and Development Organisation recently (June, 2016) signed a memorandum of understanding with _________ to establish the Jagdish Chandra Bose Centre for Advanced Technology.

(1) Jadavpur University

(2) O.P. Jindal Global University

(3) Birla Institute of Technology and Science

(4) Tata Institute of Fundamental Research

---

133. ब्रिटनच्या महाराणी एलिझाबेथ द्वितीय यांच्या बाबतच्या खालील विधानांचा विचार करा.

(a) जगात सर्वाधिक काळ सत्ताधीश राहिलेली राणी.

(b) 116 देशांना भेटी.

(c) जगातील अधिकतम देशांच्या नाण्यांवर त्यांची प्रतिमा आहे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) आणि (c)

(3) केवळ (a) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (c)

Consider the following statements about Queen Elizabeth - II of Britain.

(a) The longest reigning monarch in the World.

(b) Visited 116 countries.

(c) Coins of most of the countries in the World carry her image.

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) and (c) only (4) (a), (b) and (c)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

134. 'मैत्री धरणा' (Friendship Dam) बाबतच्या विधानांचा विचार करा.

(a) हे धरण अफगाणिस्तानमध्ये बांधले आहे.

(b) भारताने ते हरीरुड नदीवर ₹ 1,700 कोटी खर्च करुन बांधले आहे.

(c) त्याचे पूर्वीचे नाव 'सलमा धरण' होते.

(d) ते भारत-अफगाणिस्तान मैत्रीचे प्रतिक झाल्याने त्याचे 'मैत्री धरण' असे पुन: नामकरण करण्यात आले.

वरील विधानांपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **सत्य** आहे/आहेत ?

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) आणि (c)

(3) केवळ (a), (b) आणि (d) (4) सर्व

Consider the statements about 'Friendship Dam'.

(a) The dam is built in Afghanistan.

(b) It is by India on river Harirud at the cost of ₹ 1,700 crore.

(c) It's previous name was 'Salama Dam'.

(d) It has become a symbol of Indo-Afghanistan friendship hence, re-named as 'Friendship Dam'.

Which of the statement/statements given above is/are **true** ?

(1) (a) only (2) (b) and (c) only

(3) (a), (b) and (d) only (4) All

---

135. घनकचरा व्यवस्थापनाच्या 'वेंगुर्ला पॅटर्न' बाबतच्या विधानांचा विचार करा.

(a) तो वेंगुर्ला नगरपालिका राबवत असलेला 'पथदर्शी प्रकल्प' आहे.

(b) संयुक्त राष्ट्रांच्या विकास कार्यक्रम (यु.एन.डी.पी.) संस्थेकडून त्याची प्रशंसा झाली आहे.

(c) ओला, सुका, प्लॅस्टीक व काच, धातुकचरा अशा घनकचऱ्याच्या चार प्रकारच्या विभागणीवर तो आधारीत आहे.

(d) प्लॅस्टीक कचऱ्याच्या संकलनाची वेळ सकाळी 6 ते रात्री 10 आहे.

वरीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) केवळ (a) (2) केवळ (b) आणि (c)

(3) केवळ (a) आणि (d) (4) सर्व

Consider the statements about 'Vengurla Pattern' of solid waste management.

(a) It is a 'Pilot Project' being carried out by Vengurla Municipality.

(b) Appreciated by United Nations Development Programme (UNDP) Organisation.

(c) Based on the separation of the solid waste in four categories as - wet, dry, plastic and glass, metal waste.

(d) The plastic waste collection timing is 6 a.m. to 10 p.m.

Which of the above statement/statements is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) and (c) only

(3) (a) and (d) only (4) All

---

136. 26 जानेवारी, 2016 पासून लागू झालेल्या 'नव्या अत्याचार प्रतिबंधक कायद्यातील' (ॲट्रॉसिटी) तरतुदींचा विचार करा.

(a) 60 दिवसाच्या आत चौकशी पूर्ण करुन आरोपपत्र दाखल करणे.

(b) सुनावणीसाठी विशेष न्यायालयाची स्थापना करणे.

(c) बलात्कार पिडीत महिलांना आर्थिक सहाय्य देणे.

(d) पिडीतांना व त्यांच्या कुटुंबातील सदस्यांना 7 दिवसांच्या आत आर्थिक मदत देणे.

वरीलपैकी कोणत्या तरतुदी **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) केवळ (a) आणि (b) (2) केवळ (a) आणि (c)

(3) केवळ (a) आणि (d) (4) सर्व

Consider the provisions of 'New Atrocity Act' implemented from 26th January, 2016.

(a) To complete the inquiry and submit the indictment within 60 days.

(b) To establish a special court for trial.

(c) To give financial help to rape victim women.

(d) To give financial help to the victims and their family members, within 7 days.

Which of the provisions given above is/are **correct** ?

(1) Only (a) and (b) (2) Only (a) and (c)

(3) Only (a) and (d) (4) All

---

137. संयुक्त राष्ट्रातील 188 देशांच्या – अपेक्षित आयुर्मर्यादा, शिक्षण आणि उत्पन्न किंवा राहणीमान – या मानवी विकास दर्शक मापन, 2015 नुसार, पृथ्वीतलावर वास्तव्यासाठी अनुक्रमे पहिले चार सर्वोत्तम देश आहेत :

(1) नॉर्वे, ऑस्ट्रेलिया, स्वीट्झरलँड, डेन्मार्क

(2) ऑस्ट्रेलिया, नॉर्वे, स्वीट्झरलँड, डेन्मार्क

(3) स्वीट्झरलँड, नॉर्वे, ऑस्ट्रेलिया, डेन्मार्क

(4) नॉर्वे, ऑस्ट्रेलिया, डेन्मार्क, स्वीट्झरलँड

As per the United Nations' Human Development Index, 2015 [based on measures of 188 countries], in - life expectancy, education and income or standard of living - serially first four best countries to live on earth are :

(1) Norway, Australia, Switzerland, Denmark

(2) Australia, Norway, Switzerland, Denmark

(3) Switzerland, Norway, Australia, Denmark

(4) Norway, Australia, Denmark, Switzerland

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

138. 'पुणे फेस्टीव्हल जीवन गौरव पुरस्कार- 2015' प्रदान करण्यात आला, ते आहेत __________.

(1) शशी कपूर व हेमा मालिनी
(2) अनिल कपूर व शेखर सुमन
(3) प्रेम चोपडा व शशी कपूर
(4) अनिल कपूर व म्हैसूरचे महाराज यदुवीर कृष्णदत्त चामराज वाडियार

'Pune Festival Lifetime Achievement Award - 2015' was conferred to __________.

(1) Shashi Kapoor and Hema Malini
(2) Anil Kapoor and Shekhar Suman
(3) Prem Chopra and Shashi Kapoor
(4) Anil Kapoor and Maharaja of Mysuru Yaduveer Krishnadatta Chamraj Wadiyar

---

139. भारत हा क्षेपणास्त्र तंत्रज्ञान नियंत्रण गटात (MTCR) __________ पूर्ण सदस्य बनला आहे.

(1) 35 वा (2) 38 वा (3) 49 वा (4) 21 वा

India became __________ full member of the Missile Technology Control Regime (MTCR).

(1) 35th (2) 38th (3) 49th (4) 21st

---

140. 'ग्रामन्यायालया' मागील उद्दिष्टांचा विचार करा.

(a) न्यायव्यवस्थेचे विकेंद्रीकरण
(b) जलद न्याय
(c) स्वस्त न्याय
(d) कमी मनस्ताप व त्रास

वरीलपैकी कोणती उद्दिष्टे **बरोबर** आहेत ?

(1) केवळ (a) आणि (b) (2) केवळ (b) आणि (c)
(3) केवळ (a) आणि (d) (4) सर्व

Consider the objectives behind the concept of 'Gram-Nyayalaya' [Village Judiciary].

(a) Decentralization of Judicial system
(b) Speedy Justice
(c) Cheap Justice
(d) Less anguish and trouble

Which of the objectives given above are **correct** ?

(1) (a) and (b) only (2) (b) and (c) only
(3) (a) and (d) only (4) All

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

141. अमोलच्या वडिलांना भाऊ नाही तसेच बहीण नाही पण अमोल हा गणेशचा भाचा आहे. तर गणेश हा अमोलच्या वडिलांचा कोण ?

(1) मेहुणा (2) भाचा
(3) जावई (4) मामा

Amol's father has neither a brother nor a sister but Amol is Ganesh's nephew then what is the relation of Ganesh with Amol's father ?

(1) brother-in-law (2) nephew
(3) son-in-law (4) maternal uncle

---

142. जर घड्याळाचे काटे दर 64 मिनिटांनी एकमेकांवर येत असतील तर ते दर दिवशी जितका वेळ मागे पडते ती वेळ निवडा.

(1) 96 मिनिटे (2) 90 मिनिटे (3) $\frac{365}{11}$ मिनिटे (4) $\frac{328}{11}$ मिनिटे

Select the time that a watch loose per day if its hands coincide every 64 minutes.

(1) *96 minutes* (2) *90 minutes* (3) $\frac{365}{11}$ minutes (4) $\frac{328}{11}$ minutes

---

143. मालिकेच्या सहाव्या जागेसाठी तर्कसंगत प्रतिमा निवडा :

(1) (2) (3) (4)

Select the logical image for the sixth place in the following series :

(1) (2) (3) (4)

---

144. 'उदय' योजना ________ क्षेत्रातील सुधारणांशी संबंधीत आहे.

(1) पेट्रोलियम (2) बँकींग (3) ऊर्जा (4) विमा

The 'UDAY' scheme is related to reforms in the ________ sector.

(1) Petroleum (2) Banking (3) Power (4) Insurance

---

145. एका सांकेतिक भाषेत A, B, C, D, E, F, G यांच्याबद्दल 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 हे अंक वापरले आहेत परंतु दिलेल्या क्रमाने नव्हे. B साठी 8 अथवा 7 यापैकी कोणताच अंक नाही. A साठी पहिला विषम अंक तर D साठी सर्वात मोठा सम अंक वापरला आहे. C साठी 6 किंवा 10 संकेत वापरला आहे. E साठी 4, 8, 9 यापैकी कोणताच अंक संकेत नाही. तर F साठी 7 तरी किंवा 9 तरी आहे आणि G साठी सम अंक आहे. पुढील राशी विसंकेतित करुन तिचे संक्षिप्त रूप लिहा.

$$\frac{C \times F + E \times G - D}{A \times B}$$

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 20

In a certain code language the numbers 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 are used for A, B, C, D, E, F, G but not in order. Neither number 7 nor 8 stands for B. The first odd number in the sequence given is used for A and the biggest even number for D. The number 6 or 10 is used as a code for C. But for E the numbers 4, 8, 9 are not used. The number 7 or 9 is used for F, and the even number is used for G. Decode and simplify following expression.

$$\frac{C \times F + E \times G - D}{A \times B}$$

(1) 5 (2) 10 (3) 15 (4) 20

---

146. महाविद्यालयातील 950 मुलांपैकी 306 खो-खो खेळतात. 274 कबड्डी खेळतात आणि 370 फुटबॉल खेळतात. एकूण मुलांपैकी 79 फुटबॉल व कबड्डी, 132 खो-खो व फुटबॉल आणि 91 कबड्डी व खो-खो हे दोन खेळ खेळतात. 51 मुले तीनही खेळ खेळतात. तर एकही खेळ न खेळणाऱ्या मुलांची संख्या किती ?

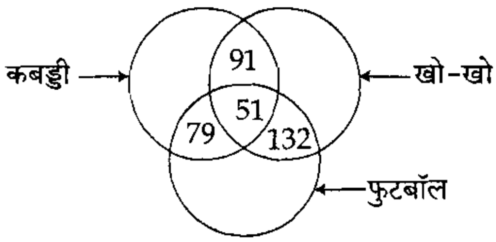

(1) 181 (2) 271 (3) 251 (4) 274

Out of 950 boys in a college, 306 play Kho-Kho, 274 play Kabaddi and 370 play Foot-ball, of the total 79 play both Foot-ball and Kabaddi, 132 play Kho-Kho and Foot-ball and 91 play Kabaddi and Kho-Kho. 51 play all the three games. Then how many boys do not play any game ?

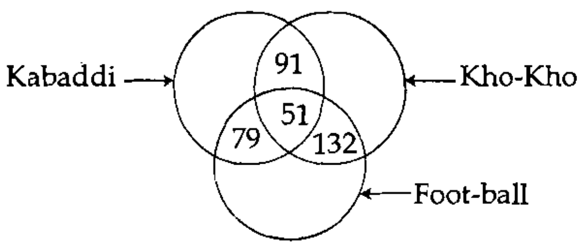

(1) 181 (2) 271 (3) 251 (4) 274

---

147. पहिल्या दोन शब्दात असलेले साधर्म्य दुसऱ्या दोन साधर्म्यासमान आहे. कोणता शब्द प्रश्नचिन्हाच्या जागी ठेवता येईल ?

SON : QML : : GIRL : _?_

(1) FHQK (2) EGPK (3) FGQJ (4) EGPJ

Analogy present between first two words is identical with analogy between second pair of words. Which word will replace question mark ?

SON : QML : : GIRL : _?_

(1) FHQK (2) EGPK (3) FGQJ (4) EGPJ

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

148. "20 विद्यार्थी परीक्षा अनुत्तीर्ण झाले". हा निष्कर्ष नेहमी सत्य ठरवणारी दोन तथ्ये ओळखा.

तथ्ये :

(a) 40 विद्यार्थी परीक्षा उत्तीर्ण झाले.

(b) 10 विद्यार्थ्यांनी परीक्षा पूर्ण केली नाही म्हणून ते उत्तीर्ण वा अनुत्तीर्ण झाले नाहीत.

(c) उत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या अनुत्तीर्ण विद्यार्थ्यांपेक्षा 2 : 1 ने जास्त आहे.

(d) अनुत्तीर्ण झालेल्या विद्यार्थ्यांची संख्या परीक्षा पूर्ण न करणाऱ्यांपेक्षा 5 : 1 ने जास्त आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) (2) (a), (c) (3) (b), (c) (4) (b), (d)

Identify two facts that prove conclusion, "Twenty students failed the exam". To be always true.

Facts :

(a) 40 students passed the exam.

(b) 10 students did not complete the exam and so neither passed nor failed.

(c) Number of students who passed outnumbered those who failed by 2 : 1.

(d) Number of students who failed outnumbered those who did not complete exam by 5 : 1.

Answer options :

(1) (a), (b) (2) (a), (c) (3) (b), (c) (4) (b), (d)

---

149. केट ही युगपेक्षा वयाने तीनपट मोठी आहे. मिनी ही वयाने झरिनच्या निम्मे आहे. युग मिनीपेक्षा वयाने मोठा आहे. **सत्य** अनुमानाची निवड करा.

(1) केट कदाचित झरिनपेक्षा वयाने लहान असेल (2) युग वयाने झरिनपेक्षा मोठा आहे

(3) केट वयाने झरिनपेक्षा मोठी आहे (4) वरील सर्व अनुमाने सत्य आहेत

Kate is three times older than Yuga. Mini is half the age of Zarin. Yuga is older than Mini.

Select the **true** inference.

(1) Kate may be younger than Zarin (2) Yuga is older than Zarin

(3) Kate is older than Zarin (4) All above are correct

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

150. पुढील संख्याची मांडणी अभ्यासा आणि प्रश्नचिन्हाच्या जागी ठेवण्यासाठी पर्याय निवडा.

75, 87, 53, 61, 81, 90, 67, __?__

(1) 79

(2) 80

(3) 75

(4) प्रश्न चिह्नाच्या जागी ठेवायची संख्या निश्चित करण्यासाठी रचना नाही

Study the given arrangement of numbers and select the option for replacing question mark.

75, 87, 53, 61, 81, 90, 67, __?__

(1) 79

(2) 80

(3) 75

(4) There is no pattern for deciding number for replacement

---

151. रंगोने तिच्या नातीला सांगितले, 'जर मी शुक्रवार मोजले नाहीत तर मी 72 वर्षांची आहे.

रंगोचे योग्य वय निवडा.

(1) 91 (2) 89 (3) 87 (4) 86

Rango told her granddaughter, "I am 72 years old if I do not count the Friday".

Select actual age of Rango.

(1) 91 (2) 89 (3) 87 (4) 86

---

152. नीरज हा पश्चिमेकडे तोंड करुन उभा होता. तो तेथून 9 मीटर उत्तरेकडे गेला, डावीकडे वळून 7 मीटर सरळ चालत गेला त्यानंतर डावीकडे वळून 9 मीटर सरळ चालत गेला. पुन्हा उजवीकडे वळून तो 5 मीटर सरळ चालत गेला तर तेथून सुरुवातीच्या ठिकाणी सरळ चालत जाण्यास त्याला किती अंतर कापावे लागेल ?

(1) 12 मीटर (2) 14 मीटर (3) 16 मीटर (4) 18 मीटर

Niraj was standing facing West, from that point he went 9 meters to North. After taking left turn he walked 7 meters straight then turning left again he walked 9 meters straight. Then he took right turn and walked 5 meters straight. How many meters will he needs to walk straight to reach the starting point ?

(1) 12 meters (2) 14 meters (3) 16 meters (4) 18 meters

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

153. पुढे पाच विधाने दिली आहेत व त्यापुढे विशिष्ट क्रमाने तीन विधाने असलेले पर्याय दिले आहेत. सुरुवातीच्या दोन विधानांच्या आधारे तिसरे विधान हे यथार्थ निष्कर्ष ठरते असा पर्याय निवडा.

विधाने :

(a) वाहतुकीची कोंडी हवेतील कार्बन मोनॉक्साईड वाढवते.

(b) वाहतुकीची कोंडी आरोग्याला घातक आहे.

(c) वाहतुकीची कोंडी नेहमीच आरोग्याला घातक नसते.

(d) वाहतुकीची कोंडी नेहमीच कार्बन मोनॉक्साईडमध्ये भर पडायला कारणीभूत ठरत नाही.

(e) कार्बन मोनॉक्साईडमध्ये पडणारी भर आरोग्याला घातक असते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (c), (b), (e) (2) (a), (e), (b) (3) (e), (b), (a) (4) (c), (d), (e)

Given below are five statements followed by options comprised of three statements in a specific order. Choose the option where third statement is valid conclusion based on the preceding two statements.

Statements :

(a) Traffic congestion increases carbon monoxide in the air.

(b) Traffic congestion is hazardous to health.

(c) Traffic congestion is not always hazardous to health.

(d) Traffic congestion does not always cause increase in carbon monoxide.

(e) Increase in carbon monoxide is hazardous to health.

Answer options :

(1) (c), (b), (e) (2) (a), (e), (b) (3) (e), (b), (a) (4) (c), (d), (e)

---

154. जर एका सांकेतिक भाषेत 'mxy das zci' म्हणजे 'good little frock' ; 'Jmx cos zci' म्हणजे 'girl behaves good' ; 'nug drs cos' म्हणजे 'girl makes mistake' आणि 'das ajp cos' म्हणजे 'little girl felt', तर त्या भाषेत 'frock' या शब्दासाठी कोणता शब्द संकेत आहे ?

(1) mxy (2) zci (3) das (4) cos

If in a certain code language, 'mxy das zci' means 'good little frock' ; 'Jmx cos zci' means 'girl behaves good' ; 'nug drs cos' means 'girl makes mistake' and 'das ajp cos' means 'little girl felt', which word in that language stands for 'frock' ?

(1) mxy (2) zci (3) das (4) cos

---

155. खालील दाखवलेल्या पारदर्शक कागदाची बाणांनी दाखवल्यानुसार घडी घातल्यानंतर ती जशी दिसेल ती दाखवणारा पर्याय निवडा :

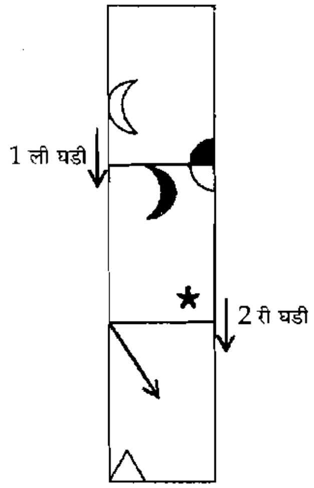

(1) 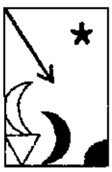 (2) 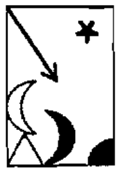 (3) 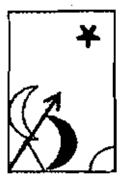 (4)

Select the option that would look like the following transparent paper sheet after folding it as shown by the arrows :

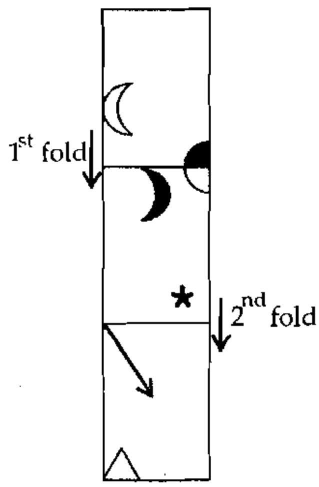

(1) 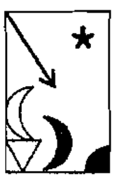 (2) 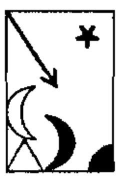 (3) 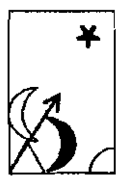 (4)

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

156. एक मनुष्य त्याच्या पत्नीपेक्षा तिप्पटीने काम करतो. त्याची पत्नी, तिच्या मुलीपेक्षा दुप्पटीने काम करते. जर त्यांना मिळालेले काम पूर्ण केल्याचा मोबदला ₹ 1,800 मिळाला तर अनुक्रमे त्याचा, पत्नीचा व मुलीच्या मोबदल्यातील हिस्से किती ते काढा.

खालीलपैकी **बरोबर** पर्याय निवडा :

(1) 1,000, 500, 300 (2) 900, 300, 600
(3) 400, 1,200, 200 (4) 1,200, 400, 200

A man does thrice the work done by his wife and wife does double the work done by her daughter. If they got a job and finished their work for which they received remuneration of ₹ 1,800 then find respective shares of the man, wife and daughter.

Choose **correct** option from the following :

(1) 1,000, 500, 300 (2) 900, 300, 600
(3) 400, 1,200, 200 (4) 1,200, 400, 200

---

157. जर $\tan\theta = 2$ $[\theta < 90°]$ तर $\operatorname{cosec}\theta = ?$

(1) $\frac{\sqrt{5}}{2}$ (2) $\frac{1}{\sqrt{5}}$ (3) $\frac{2}{\sqrt{5}}$ (4) $\sqrt{5}$

If $\tan\theta = 2$ $[\theta < 90°]$ then $\operatorname{cosec}\theta = ?$

(1) $\frac{\sqrt{5}}{2}$ (2) $\frac{1}{\sqrt{5}}$ (3) $\frac{2}{\sqrt{5}}$ (4) $\sqrt{5}$

---

158. सुरेश, महेश व राहुल यांनी एकूण ₹ 5,780 भांडवल गुंतवून एक व्यवसाय सुरू केला. त्यामधे सुरेशने महेशच्या तुलनेत 10% रक्कम जास्त व महेशने राहुलपेक्षा 10% कमी रक्कम गुंतविली. तर राहुलने किती रक्कम गुंतविली होती ?

(1) ₹ 2,000 (2) ₹ 2,060 (3) ₹ 2,100 (4) ₹ 2,210

Suresh, Mahesh and Rahul started a business by investing total amount of ₹ 5,780. If Suresh invested 10% more than Mahesh and Mahesh invested 10% less than Rahul. How much amount did Rahul invested ?

(1) ₹ 2,000 (2) ₹ 2,060 (3) ₹ 2,100 (4) ₹ 2,210

---

159. एका फलंदाजाने 12 डावांमध्ये सरासरी काही धावा काढल्या. 13 व्या डावात त्याने 64 धावा काढल्यामुळे त्याची सरासरी धावसंख्या 2 ने कमी झाली; तर 13 व्या डावानंतर त्याच्या धावांची सरासरी किती ?

(1) 78 (2) 88 (3) 90 (4) 92

A batsman has certain average of runs for 12 innings. In the 13th inning, he scored 64 runs thereby decreasing the average by 2. What is the average of runs after 13th innings ?

(1) 78 (2) 88 (3) 90 (4) 92

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

160. दोन संख्यांचा म.सा.वि. आणि ल.सा.वि. अनुक्रमे 6 व 72 आहे. जर दोन संख्यांचे गुणोत्तर 3 : 4 आहे तर त्या दोन संख्यातील लहान संख्या कोणती ?

(1) 9 (2) 12 (3) 18 (4) 36

The HCF and LCM of two numbers are 6 and 72 respectively. If the ratio of two numbers is 3 : 4, then which is smaller of these two numbers ?

(1) 9 (2) 12 (3) 18 (4) 36

---

161. चार क्रमागत विषम संख्यांची बेरीज 48 आहे. तर त्या संख्यांच्या वर्गांची बेरीज किती ?

(1) 596 (2) 626 (3) 656 (4) 686

Sum of four consecutive odd numbers is 48. What is the sum of squares of these numbers ?

(1) 596 (2) 626 (3) 656 (4) 686

---

162. किंमत काढा, $\sqrt{28 - 5\sqrt{12}} = ?$

(1) $7 - \sqrt{3}$ (2) $4 - \sqrt{2}$ (3) $5 - \sqrt{3}$ (4) $2 - \sqrt{5}$

Find value of, $\sqrt{28 - 5\sqrt{12}} = ?$

(1) $7 - \sqrt{3}$ (2) $4 - \sqrt{2}$ (3) $5 - \sqrt{3}$ (4) $2 - \sqrt{5}$

---

163. किंमत काढा : $\frac{1}{148 \times 384} + \frac{1}{384 \times 236} - \frac{1}{148 \times 236} = ?$

(1) $\frac{1}{384}$ (2) 0 (3) $\frac{1}{236}$ (4) 1

Find : $\frac{1}{148 \times 384} + \frac{1}{384 \times 236} - \frac{1}{148 \times 236} = ?$

(1) $\frac{1}{384}$ (2) 0 (3) $\frac{1}{236}$ (4) 1

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

164. समांतरभुज चौकोनाच्या दोन असमांतर भुजा 25 से.मी. व 60 से.मी. असून एका कर्णाचे माप 65 से.मी. आहे, तर समांतरभुज चौकोनाचे क्षेत्रफळ काढा.

खालीलपैकी **बरोबर** पर्याय निवडा :

(1) 750 चौ. से.मी. (2) 1500 चौ. से.मी. (3) 1000 चौ. से.मी. (4) 1200 चौ. से.मी.

Two nonparallel sides of a parallelogram are of measure 25 cm and 60 cm and one of the diagonals is of measure 65 cm. Find the area of parallelogram.

Choose the **correct** option from the following :

(1) 750 sq. cm (2) 1500 sq. cm (3) 1000 sq. cm (4) 1200 sq. cm

---

165. एका ठराविक रकमेवर 4 वर्षासाठी द.सा.द.शे. ₹ 10 दराने सरळव्याज व चक्रवाढ व्याज यातील फरक ₹ 1,282 आहे, तर मुद्दल किती ?

(1) ₹ 10,000 (2) ₹ 15,000 (3) ₹ 20,000 (4) ₹ 25,000

The difference between simple and compound interest on certain amount for 4 years at 10% p.a. is ₹ 1,282, what is principal ?

(1) ₹ 10,000 (2) ₹ 15,000 (3) ₹ 20,000 (4) ₹ 25,000

---

166. व्यापार चिह्न मुद्रा आहे :

(a) चलसंपत्ती

(b) काल्पनिक संपत्ती

(c) दृश्य संपत्ती

(d) अदृश्य संपत्ती

वरीलपैकी **अचूक** विधान/विधाने निवडा ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) फक्त

(3) (d) फक्त (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Trade Mark is :

(a) Current asset

(b) Fictitious asset

(c) Tangible asset

(d) Intangible asset

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) only

(3) (d) only (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

167. बँक पास-बुक हे एक प्रत आहे :

(a) ग्राहकाच्या रोख पुस्तकातील रोखीचे आकडे

(b) ग्राहकांच्या रोख पुस्तकातील बँक आकडे

(c) ग्राहकाच्या खात्यामधील बँकेच्या खातेवहीची

(d) वरीलपैकी कोणतेही नाही

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (c) फक्त (2) (a), (b) आणि (c)

(3) (d) फक्त (4) (b) फक्त

A bank pass-book is a copy of :

(a) the cash column of a customer's cash book

(b) the bank column of a customer's cash book

(c) the customer's account in the bank's ledger

(d) none of the above

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (c) only (2) (a), (b) and (c)

(3) (d) only (4) (b) only

---

168. खालीलपैकी लेखांकनासाठी मूळ दस्तऐवजात समाविष्ट आहे :

(1) विक्री अनुक्रम (2) खरेदी अनुक्रम

(3) दिलेली यादी व पतची नोंद (4) वरीलपैकी सर्व

Source documents for accounting include the following :

(1) Sales order (2) Purchase order

(3) Invoice and credit notes (4) All of these

---

169. जर तेरीज पत्रकातील दोन्ही बाजूची बेरीज जुळल्यास लेखेपुस्तकांतील नोंदी __________ बरोबर आहे.

(1) नोंदणीनुसार (2) विविध खात्यावरील शिल्लकनुसार

(3) मुलभूत तत्त्वानुसार (4) अंकगणितीयनुसार

If two sides of trial balance are tally or equally it is indicate that the books of accounts are __________ accurate.

(1) posting (2) balance of accounts

(3) principle (4) arithmetically

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

170. _________ या प्रणालीच्या अंतर्गत, प्रत्येक व्यवहार किंमतीच्या प्रवाहाप्रमाणे एका खात्यातून दुसऱ्यात पाहिला जातो.

(1) एकच नोंद (2) द्विनोंद

(3) दोन्ही (1) व (2) (4) यापैकी कोणतेही नाही

Under this system, each transaction is seen as a flow of value from one account to another :

(1) Single entry (2) Double entry

(3) Both (1) and (2) (4) None of these

---

171. लेखाक्रमात कोणत्या बाबींचा समावेश होतो ?

(a) पुस्तपालन

(b) व्यवहाराच्या नोंदी करणे/लेखाकर्म करणे

(c) पुस्तपालन आणि व्यवहाराच्या नोंदी करणे

(d) खरेदीपुस्तकात नोंदी करणे

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (b) फक्त

(3) (a), (b) आणि (d) फक्त (4) (c) फक्त

Accountancy includes :

(a) Book keeping

(b) Accounting

(c) Book keeping and accounting

(d) Making entries in the purchase book

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) only

(3) (a), (b) and (d) only (4) (c) only

---

172. जेव्हा शिल्लक शेषमाल हा तेरीजपत्रकामध्ये नोंदविलेला असतो, तेव्हा तो __________ मध्ये लिहितात.

(1) व्यापारी पत्रकाच्या जमा बाजूस

(2) ताळेबंदातील संपत्ती–मालमत्ता बाजूस

(3) प्रारंभिक मालसाठा व खरेदीतून वजा करणे

(4) यापैकी सर्व

When closing stock is given in the Trial Balance, it is shown __________ .

(1) in credit side of Trading Account

(2) in assets side of Balance Sheet

(3) as deduction from opening stock and purchases

(4) all the above

---

173. जर पासबुकातील नोंदीनुसार बँक अधिविकर्ज शिल्लक सुरुवातीला असेल तर अधिकोष मेळ पत्रकाप्रमाणे __________ रकान्यामध्ये त्यांची नोंद घेतली जाते.

(1) रोख (2) बँक (3) वजा (4) अधिक

In case overdraft as per Bank Pass Book is taken as the starting point. It should be put in __________ column of the Bank Reconciliation Statement.

(1) Cash (2) Bank (3) Minus (4) Plus

---

174. पावती एक दस्तऐवज आहे की जी अधिकृतता देणे व निश्चित लेखांकनची तरतूद असेल :

(1) नावे (2) जमा

(3) नावे व जमा (4) यापैकी कोणतेही नाही

The voucher is document which provides the authorisation to pay and specifies the accounts to be :

(1) Debited (2) Credited

(3) Debited and Credited (4) None of these

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

175. लेखांकनाचे मुख्य कार्य ________, हे आहे.

(1) आर्थिक गृहीत नोंदी

(2) कृतीसाठी माहितीच्या आधारे तरतूद करणे

(3) व्यवसाय व्यवहाराचे वर्गीकृत नोंदी करणे

(4) अ-आर्थिक ध्येय साध्य करणे

The prime function of Accounting is to :

(1) record economic data.

(2) provide the informational basis for action.

(3) classifying and recording business transaction

(4) attain non-economic goals

---

176. आगाऊ दिलेला खर्च व येणे असलेले उत्पन्न हे ताळेबंदच्या ________ बाजूला दर्शविले जाते.

(1) संपत्ती-मालमत्ता (2) देयता-देणी

(3) मालमत्ता व देयता (4) काल्पनिक मालमत्ता

Prepaid Expenses and Outstanding Income are shown on ________ side of Balance Sheet.

(1) Assets (2) Liabilities

(3) Assets and Liabilities (4) Fictitious Assets

---

177. घसाऱ्याची रिक्त मूल्य पद्धत कोणत्या संपत्ती मालमत्तेसाठी वापरली जाते ?

(1) पशुधन व किरकोळ साहित्य इ.

(2) खाणी व भूगर्भ संपदा इ.

(3) यंत्रसामुग्री व इमारत इ.

(4) नावलौकिक व लेखाधिकार इ.

Depletion Value Method of Depreciation is used for ________ Assets.

(1) Cattle and Loose tools etc.

(2) Mines and Quarries etc.

(3) Machinery and Building etc.

(4) Goodwill and Copyright etc.

---

178. खालीलपैकी द्विनोंद पद्धतीचे 'लेखांकन समीकरण' हे आहे.

(1) येणी = समभाग (इक्विटीज) (2) येणी = देणी + भांडवल

(3) येणी – देणी = भांडवल (4) वरीलपैकी सर्व

The following is the 'accounting equation' of double entry system :

(1) Assets = Equities (2) Assets = Liabilities + Capital

(3) Assets – Liabilities = Capital (4) All of these

---

179. भारतीय लेखांकन प्रमाणित ________ याप्रमाणे आहे.

(1) अनिवार्य (2) वैकल्पिक

(3) अनिवार्य व वैकल्पिक (4) यापैकी कोणतेही नाही

Indian Accounting Standards are :

(1) Mandatory (2) Optional

(3) Mandatory and Optional (4) None of these

---

180. तेरीज दर्शविते :

(a) अंकगणितीय अचूकता

(b) चूका दर्शविते

(c) रोजकिर्द आढावा

(d) खातेवही आढावा

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (c) फक्त

(3) (a), (b) आणि (d) (4) वरीलपैकी एकही नाही

Trial balance indicates :

(a) Arithmetical accuracy

(b) Indicates errors

(c) Summary of Journal

(d) Summary of Ledger

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (c) only

(3) (a), (b) and (d) (4) None of the above

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

181. उत्पन्न आणि खर्च खाते आहे :

(a) एक वास्तविक खाते

(b) एक नामधारी खाते

(c) एक वैयक्तिक खाते

(d) मूल्यांकन खाते

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (b) फक्त (2) (a) फक्त

(3) (c) आणि (d) (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Income and expenditure account is :

(a) a real account

(b) a nominal account

(c) a personal account

(d) valuation account

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (b) only (2) (a) only

(3) (c) and (d) (4) None of the above

---

182. घसारा आकारला पाहीजे :

(a) जंगम संपत्तीवर/अचल संपत्ती

(b) चालू/चल संपत्तीवर

(c) बाह्य शुल्कावर

(d) अदृश्य संपत्तीवर

वरीलपैकी योग्य पर्याय निवडा :

(1) (a) आणि (b) (2) (c) फक्त

(3) वरीलपैकी एकही नाही (4) (a) फक्त

Depreciation should be calculated on :

(a) Fixed assets

(b) Current assets

(c) Outward charges

(d) Intangible assets

Select right alternative from the above statements :

(1) (a) and (b) (2) (c) only

(3) None of the above (4) (a) only

---

183. _________ पद्धतीमध्ये घसाऱ्याची किंमत/रक्कम दरवर्षी कमी कमी होत जाते.

(1) स्थिर हप्ता (2) सरळ-सुव्यवस्थित रेखा

(3) पुनर्मूल्यांकन (4) ऱ्हास शिल्लक

The amount of depreciation goes on decreasing value in the every year. Under _________ method.

(1) Fixed installment (2) Straight line

(3) Revaluation (4) Diminishing Balance

---

184. पुढीलपैकी कोणते रोजकिर्दचे सहाय्यक नोंद पुस्तक **नाही** ?

(1) खरेदी पुस्तक (2) रोख पुस्तक (3) विक्री पुस्तक (4) धनादेश पुस्तक

Which of the following is **not** subsidiary book of Journal or accounts ?

(1) Purchase book (2) Cash book (3) Sales book (4) Cheque book

---

185. एक कलर टि.व्ही. संच, अबक ॲन्ड कंपनीला ₹ 15,000 ला 10% व्यापारी सुटवर विकला आणि त्यावर 10% विक्री कर लावला तर विक्री कराची रक्कम किती होईल ?

(1) ₹ 1,500 (2) ₹ 1,350 (3) ₹ 12,150 (4) ₹ 3,000

One colour T.V. set sold to ABC and Co. for ₹ 15,000 with 10% trade discount, and charged 10% sales tax on it. Calculate sales tax amount.

(1) ₹ 1,500 (2) ₹ 1,350 (3) ₹ 12,150 (4) ₹ 3,000

---

186. फायदेशीरी व पतदारीच्या व्यवसायाचे मूल्यमापन याप्रमाणे झाले पाहिजे :

(1) प्रत्येक व्यवहारानंतर (2) लेखांकन मुदतीच्या शेवटच्या काळात

(3) प्रत्येक महिन्याच्या शेवटी (4) 15 दिवसाच्या शेवटी

The profitability and solvency of a business should be measured :

(1) after each transaction (2) at the end of the accounting period

(3) at the end of each month (4) at the end of 15 days

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

187. उचल खालीलप्रमाणे कपात केली जाते :

(a) विक्री

(b) खरेदी

(c) बाह्य परत

(d) भांडवल

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (d) फक्त (3) (c) आणि (a) (4) (b) आणि (c)

Drawings are deducted from :

(a) Sales

(b) Purchases

(c) Return outward

(d) Capital

Which of the statement/statements given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (d) only (3) (c) and (a) (4) (b) and (c)

---

188. एखादेवेळी कर्ज बुडीत होत आहे तर ती रक्कम __________ या जमा बाजूस केली पाहिजे.

(1) कर्जदाराचे खाते (2) बुडीत कर्जाचे खाते

(3) विक्रीचे खाते (4) खरेदीचे खाते

In case of a debt becoming bad the amount should be credited to :

(1) Debtors account (2) Bad debts account

(3) Sales account (4) Purchases account

---

189. लेखांकन __________ याची प्रक्रिया आहे.

(1) नोंदीत (2) वर्गीकृत (3) संक्षिप्त करणे (4) वरीलपैकी सर्व

Accounting is the process of :

(1) Recording (2) Classifying (3) Summarising (4) All of these

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

190. आगाऊ मिळालेले उत्पन्न हे ताळेबंदच्या ________ बाजूला दर्शविले जाते.

(1) संपत्ती-मालमत्ता (2) देयता-देणी (3) नावे (4) जमा

Pre-received Income is shown on ________ side of Balance Sheet.

(1) Assets (2) Liabilities (3) Debit (4) Credit

---

191. व्यापाराबाबतचा सर्वसामान्य करारा (GATT) ऐवजी जागतिक व्यापार संघटना (WTO) केव्हा अस्तित्वात आली ?

(1) 1 जानेवारी, 1957 (2) 1 जानेवारी, 1991

(3) 1 जानेवारी, 1995 (4) 1 जानेवारी, 1996

WTO replaced GATT and came into existence on ________ .

(1) 1st January, 1957 (2) 1st January, 1991

(3) 1st January, 1995 (4) 1st January, 1996

---

192. खालील विधानांवर विचार करा :

(a) 1992-93 च्या अर्थसंकल्पात स्विकारलेली विनिमयदर पद्धती ही दुहेरी स्वरुपाची होती.

(b) यातील विनिमयदर निर्धारण हे परकीय चलन रूपांतरण 40 टक्के सरकारी दराने तर 60 टक्के बाजार दराने असे निश्चित केले होते.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त बरोबर आहे (2) (b) फक्त बरोबर आहे

(3) (a) व (b) दोन्हीही बरोबर आहेत (4) (a) व (b) दोन्हीही चूक आहेत

Consider the following statements :

(a) The liberalised Exchange Rate System adopted in the budget of 1992-93 was of a dual nature.

(b) The conversion of the foreign currency under this system was such that 40% at official rate while 60% at the market rate.

Answer options :

(1) (a) only is correct (2) (b) only is correct

(3) (a) and (b) both are correct (4) (a) and (b) both are incorrect

---

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

193. विश्व व्यापार संघटनेची मंत्री परिषद या ठिकाणी झालेली नाही :

(a) नवी दिल्ली

(b) दोहा

(c) उरुग्वे

(d) सिंगापूर

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) व (b) (2) (c) व (d) (3) (a) व (c) (4) (b) व (d)

The Ministerial Conference of the WTO has not yet held at :

(a) New Delhi

(b) Doha

(c) Uruguay

(d) Singapore

Answer options :

(1) (a) and (b) (2) (c) and (d) (3) (a) and (c) (4) (b) and (d)

---

194. भारताने नवीन आर्थिक धोरण कधी जाहीर केले ?

(1) जुलै, 1992 (2) जुलै, 1991 (3) जुलै, 1995 (4) जुलै, 1994

When did India declare New Economic Policy ?

(1) July, 1992 (2) July, 1991 (3) July, 1995 (4) July, 1994

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

195. _________ ने गुंतवणूकीत भारतीय गुंतवणूकदाराएवढेच परदेशी गुंतवणूकदाराना अधिकार मिळतील.

(1) बुद्धी संपदा मालमत्ता अधिकार

(2) गुंतवणूक उपाय योजनांशी व्यापाराबाबतचा करार

(3) सेवेतील व्यापाराबाबतचा करार

(4) वरीलपैकी एकही नाही

Under _________ the foreign investors will be given same rights as the national investors in the matter of investment.

(1) Trade Related Intellectual Property Rights

(2) Trade Related Investment Measures

(3) General Agreement on Trade in Services

(4) None of these

---

196. अमिबा हा आकारहीन एकपेशीय प्राणी आहे. अमिबाचे प्रजोत्पादन साध्या एका पेशीच्या दोन अमिबात विभाजन होण्याच्या पद्धतीने घडते. प्रत्येक विभाजन प्रक्रिया 3 मिनिटांत पूर्ण होते. मध्यान्ही पेट्रिडिशच्या 0.1% भाग अमिबांनी व्यापला होता. कोणत्या वेळी पेट्रिडिश पूर्ण व्यापली जाईल ?

(1) 13.00 (2) 13.20 (3) 12.30 (4) 12.45

An amoeba is a shapeless unicellular organism. An amoeba propagates by simple division into two amoebas. Every splitting process is completed during 3 minutes. At noon, 0.1% of petridish was filled with amoebas. At what time will the petridish be full ?

(1) 13.00 (2) 13.20 (3) 12.30 (4) 12.45

---

197. भारताच्या अन्न सुरक्षा आणि मानक प्राधिकरणाची (FSSAI) स्थापना अन्न सुरक्षा आणि मानक कायदा, _________ अंतर्गत करण्यात आली.

(1) 2006 (2) 2009 (3) 2013 (4) 2014

The Food Safety and Standards Authority of India (FSSAI) was established under Food Safety and Standards Act, _________.

(1) 2006 (2) 2009 (3) 2013 (4) 2014

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

198. 1991 मधे स्विकारलेल्या आर्थिक सुधारणांमधे याचा समावेश होतो :

(a) समग्रलक्षी स्थैर्य

(b) प्रभावी लोकसंख्या नियंत्रण

(c) संरचनात्मक सुधारणा

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) व (c) सर्व (2) (a) व (b) फक्त

(3) (b) व (c) फक्त (4) (a) व (c) फक्त

The economic reforms adopted in 1991 comprises of these things :

(a) Macroeconomic stabilization

(b) Effective population control

(c) Structural reforms

Answer options :

(1) (a), (b) and (c) all (2) (a) and (b) only

(3) (b) and (c) only (4) (a) and (c) only

---

199. खालीलपैकी कोणती संकल्पना शासनाच्या अतिरेकी नियंत्रणापासून व्यावसायिक संस्थांना स्वातंत्र्य बहाल करण्याविषयी उल्लेख करते ?

(1) खाजगीकरण (2) उदारीकरण

(3) जागतिकीकरण (4) निर्गुंतवणूकीकरण

Which term refers to freedom to business enterprises from excessive government control ?

(1) Privatization (2) Liberalization

(3) Globalization (4) Disinvestment

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

200. खालील विधानांवर विचार करा :

(a) नियोजन आयोगाची जागा निती आयोगाने 1 जानेवारी, 2015 पासून घेतली आहे.

(b) भारतात धोरण निश्चितीमधे केंद्रासह राज्यांचा समावेश करणे हा त्याचा हेतू आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त बरोबर आहे (2) (b) फक्त बरोबर आहे

(3) (a) व (b) दोन्हीही बरोबर आहेत (4) (a) व (b) दोन्हीही चूक आहेत

Consider the following statements :

(a) The NITI Ayog has replaced the Planning Commission since January 1st, 2015.

(b) It aims to involve the states along with the centre in policy making in India.

Answer options :

(1) (a) only is correct (2) (b) only is correct

(3) (a) and (b) both are correct (4) (a) and (b) both are incorrect

---

- o 0 o -

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK

सूचना — (पृष्ठ 1 वरून पुढे....)

(8) प्रश्नपुस्तिकेमध्ये विहित केलेल्या विशिष्ट जागीच कच्चे काम (रफ वर्क) करावे. प्रश्नपुस्तिकेव्यतिरिक्त उत्तरपत्रिकेवर वा इतर कागदावर कच्चे काम केल्यास ते कॉपी करण्याच्या उद्देशाने केले आहे, असे मानले जाईल व त्यानुसार उमेदवारावर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचे अधिनियम-82" यातील तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

(9) सदर प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपल्यानंतर उमेदवाराला ही प्रश्नपुस्तिका स्वत:बरोबर परीक्षाकक्षाबाहेर घेऊन जाण्यास परवानगी आहे. **मात्र परीक्षाकक्षाबाहेर जाण्यापूर्वी उमेदवाराने आपल्या उत्तरपत्रिकेचा भाग-1 पर्यवेक्षकाकडे न विसरता परत करणे आवश्यक आहे.**

नमुना प्रश्न

प्र. क्र. 201. सतीची चाल नष्ट करण्यासाठी कोणी मूलत: प्रयत्न केले?

(1) स्वामी दयानंद सरस्वती (2) ईश्वरचंद्र विद्यासागर

(3) राजा राममोहन रॉय (4) गोपाळकृष्ण गोखले

ह्या प्रश्नाचे योग्य उत्तर "(3) राजा राममोहन रॉय" असे आहे. त्यामुळे या प्रश्नाचे उत्तर "(3)" होईल. यास्तव खालीलप्रमाणे प्रश्न क्र. **201** समोरील उत्तर-क्रमांक "③" हे वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखविणे आवश्यक आहे.

प्र. क्र. 201. ① ② ● ④

अशा पद्धतीने प्रस्तुत प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाचा तुमचा उत्तरक्रमांक हा तुम्हाला स्वतंत्ररीत्या पुरविलेल्या उत्तरपत्रिकेवरील त्या त्या प्रश्नक्रमांकासमोरील संबंधित वर्तुळ पूर्णपणे छायांकित करून दाखवावा. **ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉल्पेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.**

कच्च्या कामासाठी जागा /SPACE FOR ROUGH WORK